

BELEIDSPLAN 2017-2020

Datum: 23-10-2016

Beleidsplan 2016-2019

Inleiding

1. Het Museum

1.1 Beschrijving van het museum

1.2 Missie

2. Naar een visie voor de toekomst

2.1 Het belang van cultuur in een veranderende samenleving

2.2 Een toekomstvisie met ambitie

2.3 Doelstellingen voor de toekomst

3. Werken aan de toekomst

3.1 Collectie: deelcollecties, verzamelbeleid, behoud en beheer

3.2 Presentatie: vaste collectie, beleving en tentoonstellingen

3.3 Publieksbereik: online-presentatie, ontsluiting, doelgroepen

3.4 Educatie: basisscholen, voortgezet onderwijs, stages

3.5 PR en marketing

3.6 Cultureel ondernemerschap; kunstuitleen, CultuurKwartier, webwinkel, museumwinkel en VVV

3.7 Samenwerking

4. Organisatie

4.1 Bestuur, medewerkers en vrijwilligers

4.2 Vrijwilligersbeleid

4.3 Interne communicatie

4.4 Gebouw en beheer

5. Financieel

5.1 Bezuinigingen en het genereren van meer eigen inkomsten

5.2 Donateurs en sponsors

Bijlagen

Bijlage A: Tentoonstellingsbeleidsplan

Bijlage B: Collectieplan

Bijlage C: Begroting 2016 + prognose 2017, 2018, 2019

Inleiding

De afgelopen jaren heeft het Stads museum Doetinchem veel verandering doorgemaakt, wat op veel vlakken heeft geleid tot verbetering. Het Stads museum heeft in 2011, samen met sociaal-cultureel eetcafé Het Borghuis, zijn intrek genomen in Het Oude Postkantoor aan de Burgemeester van Nispenstraat.

Deze huidige locatie van het museum is een Rijksmonument uit 1920 van architect Joseph Crouwel, de toenmalige Rijksbouwmeester. Nadat het gebouw door de PTT in de jaren zeventig van de vorige eeuw werd afgestoten, had het achtereenvolgens verschillende functies. Daarna stond het gebouw jarenlang leeg. Na renovatie van het gebouw is het Stads museum nu een modern museum met regionale uitstraling. De relatie tussen vroeger en nu, met waar mogelijk een link naar de toekomst, wordt op inspirerende wijze gerealiseerd. In oktober 2012 opende het Stads museum op haar nieuwe locatie een museumwinkel en Kunstuitleen Stads museum, waarmee meer activiteiten worden gefaciliteerd en een groter publiek bereikt. In oktober 2014 trad ook de VVV toe tot het voormalig postkantoor.

Het huidige culturele en politieke klimaat in Nederland verandert en dwingt instellingen en dus ook musea om creatief aan de slag te gaan. Erfgoedinstellingen moeten zich de komende jaren herbezinnen op hun toekomst. Vaststaande subsidies behoren tot het verleden en cultureel ondernemerschap is de toekomst. Stads museum Doetinchem wil daarom een toekomstplan presenteren waarin haar ambities worden uitgesproken. Het Stads museum wil het inspirerende cultuurhistorische centrum van

Doetinchem en omgeving zijn en in die hoedanigheid als het belangrijkste bezoekerscentrum voor de stad fungeren. Dit is uitgangspunt geweest bij de planvorming en heeft geleid tot onderstaande keuzes voor de toekomstvisie. Op hoofdlijnen kiest het Stads museum Doetinchem ervoor om zich verder te ontwikkelen op vier terreinen:

- duidelijke positionering museum
- museumpresentatie & activiteiten
- communicatie & marketing
- cultureel ondernemerschap & professionalisering

Het erfgoedaanbod is groot en het publiek wordt steeds kritischer. Een levensvatbaar erfgoedconcept moet enerzijds een kwalitatief hoogstaand aanbod hebben, gericht op duidelijke doelgroepen die worden verrast, geprikkeld en uitgedaagd. Anderzijds is een structurele en doordachte marketing- en communicatiestrategie essentieel om bezoekers te werven. Bij de werving van bezoekers blijkt steeds weer dat een randprogrammering bij een tentoonstelling net zo belangrijk is als de tentoonstelling zelf. In de afgelopen jaren mocht het museum een gestaag stijgend aantal bezoekers ontvangen. Dit wil het Stads museum graag continueren en verder uitbreiden. Door de combinatie van cultureel erfgoed en 'moderne kunst' liggen er meerdere mogelijkheden om verschillende en nieuwe doelgroepen te bereiken en aan te spreken. Het Oude Postkantoor biedt de mogelijkheid om de innovatieve plannen van het museum te verwezenlijken.

Beleidsplan Stads museum Doetinchem

Stadsmuseum Doetinchem is als museum opgenomen in het Nederlands Museumregister en zegt daarmee te willen staan voor een bepaald kwaliteitsniveau. Ambitie en kwaliteit zijn alleen op de lange termijn vol te houden met een grote groep betrokkenen en partijen die zich hiervoor actief willen inzetten. Het Stadsmuseum Doetinchem zal een permanent oog voor de balans tussen ambitie en realiteit hebben.

1. Het Museum

Stadsmuseum Doetinchem bestaat al ruim 60 jaar en heeft na enige omzwerving een prachtige en passende locatie gevonden in Het

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem

Oude Postkantoor. Het wil zijn positie in de Doetinchemse samenleving en directe omgeving versterken en uitgroeien tot het cultuurhistorisch centrum van Doetinchem en omgeving.

1.1 Beschrijving van het museum

Het Stadsmuseum Doetinchem is een geregistreerd museum en aangesloten bij Coöperatie Erfgoed Gelderland. Daarnaast heeft Stichting Stadsmuseum Doetinchem de ANBI-status en volgt in zijn beleid de ethische code zoals vastgelegd bij het ICOM. Het museum toont in de vaste opstelling de geschiedenis van Doetinchem. Dit aan de hand van verschillende archeologische en industriële objecten en daarnaast twee maquettes van de stad. Eén toont de situatie anno 1830 en een de situatie anno 1940. Naast de historische objecten en maquettes heeft het museum een schoolklasje uit de periode 1920 en de Stijlkamer, de voormalige woonkamer van de ambtswoning van het postkantoor, ingericht in artdeco-stijl. Ook zijn er wisselende exposities in het KinderStadsmuseum, waar kinderen hun verzamelingen mogen tonen en onderwerpen die aansluiten bij de beleving van kinderen aan bod komen. Op de bovenverdieping van het gebouw is tevens een tentoonstellingsruimte waar het hele jaar door middelgrote wisselexposities te zien zijn, gemiddeld 5 per jaar met wisselende onderwerpen met betrekking tot historie, kunst en educatie. Het museum is zes dagen per week geopend.

Het Stadsmuseum organiseert ook activiteiten die het vaste museumverhaal, dat door de collectie wordt gevormd, versterken. Stadsmuseum Doetinchem heeft een mooie collectie, bijzondere verhalen, zoals het verhaal van de schoen van Limp en het Oude Postkantoor. Er is veel in huis om het publiek te verrijken en te

inspireren. Veel Doetinchemmers weten echter nog niet dat de stad zoveel moois in huis heeft. De geschiedenis van Doetinchem heeft, wanneer deze wordt vergeleken met andere steden, geen opzienbarend verloop. Toch zijn er enkele belangrijke gebeurtenissen met veel gevolgen, bijvoorbeeld de bombardementen van maart 1945. Uitgangspunt is het unieke van Doetinchem en zijn omgeving. Alle activiteiten worden vanuit dit startpunt ontwikkeld. Daarmee draagt het Stadsmuseum Doetinchem bij aan de identiteitsvorming van de gemeenschap.

De Stichting Stadsmuseum Doetinchem is aangesloten bij Coöperatie Erfgoed Gelderland en is ingeschreven bij het Nederlands Museumregister. Hiermee onderschrijft de stichting de internationale museumdefinitie (ICOM); 'Een museum is een permanente instelling, niet gericht op het behalen van winst, toegankelijk voor publiek, die ten dienste staat van de samenleving en haar ontwikkeling. Een museum verwerft, behoudt, onderzoekt, presenteert, documenteert en geeft bekendheid aan de materiële en immateriële getuigenissen van de mens en zijn omgeving, voor doeleinden van studie, educatie en genoeg.' Daarbij zoekt het Stadsmuseum het gesprek met de samenleving en draagt bij aan verdieping waar dat kan.

Het Stadsmuseum Doetinchem is als museum gecertificeerd in het Nederlands Museumregister. Doel van de registratie is, in het grote aantal musea dat ons land telt een kwalitatieve scheiding te kunnen aanbrengen door te testen op basale kwaliteitseisen. Dat betekent dat is aangetoond dat het Stadsmuseum Doetinchem over voldoende deskundigheid en kwaliteit beschikt om de museale taken naar behoren te kunnen vervullen. Zo moet het museum een

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem

eigen collectie kunnen tonen en beschikken over voldoende deskundigheid en een collectieregistratiesysteem. Ook moet het beheer, zowel van de collectie als van het gebouw, aan de nodige eisen voldoen en moet er sprake zijn van een goede klimaatbeheersing ten behoeve van de collectie.

1.2 Missie

Om de beoogde positie in de Doetinchemse samenleving te bereiken zal het museum op de eerste plaats haar missie onder de loep moeten nemen, opnieuw formuleren en voor de toekomst vaststellen. De missie van het Stadsmuseum Doetinchem is in het verleden als volgt geformuleerd:

Het Stadsmuseum Doetinchem wil als professioneel opgezet museum de ontwikkeling van Doetinchem van een agrarische nederzetting tot een moderne stad met regionale uitstraling, aan een zo breed mogelijk publiek laten zien. Door de huidige stad zo interactief mogelijk en aan de hand van de collectie, vanuit haar geschiedenis te belichten, wil het museum het historische besef van zowel de fysieke als virtuele bezoeker vergroten. Daarnaast wil het museum zich nadrukkelijk meer richten op de specifieke behoeften van het onderwijs.

Het Stadsmuseum Doetinchem neemt binnen de kring van regionale musea in de Achterhoek, een vrij unieke plaats in, omdat het de enige plek is waar facetten van de geschiedenis van Doetinchem op een publieksgerichte en educatieve manier naar buiten worden gebracht. Naast de vaste collectieopstelling over de historie van de stad, is er ook een kunstuitleen waar moderne en hedendaagse

kunst kan worden bekeken en geleend of gekocht . Een gedeelte van de collectie bestaat uit werken uit de kunstcollectie van Gemeente Doetinchem. De kunstuitleen brengt een geheel nieuwe invalshoek met zich mee. Het museum staat niet meer alleen voor historie en educatie, maar ook voor kunst uit de omgeving. Daarbij ontstaat een combinatie van oud en nieuw, een erfgoedconcept met een link naar het heden. Deze link naar het heden wordt nog eens versterkt door het bieden van een podium voor jong talent. In 2015 is daarmee een begin gemaakt door in samenwerking met Het Web de Doetinchem Design Expo te organiseren, waarbij werk van pas afgestudeerden van de Artez Arnhem en Enschede alsmede werk van de Dutch Design Academy in Eindhoven werd getoond. De Doetinchem Design Expo zal een jaarlijks terugkerende tentoonstelling worden, waaraan een minisymposium wordt verbonden. Tijdens dit symposium worden de jonge talenten in contact gebracht met de Achterhoekse maakindustrie.

De nieuwe onderdelen van het museum maken dat de eerder geformuleerde missie breder moet worden opgezet, met enkele hoofdlijnen. De essentie van het Stadsmuseum is niet meer alleen het overbrengen van de geschiedenis van de stad Doetinchem aan een zo breed mogelijk publiek, maar het toegankelijk maken van het cultureel erfgoed (waaronder ook kunst) van Doetinchem en omgeving op diverse wijzen, waarmee een breed publiek wordt bereikt. Het Stadsmuseum Doetinchem wil met deze ontsluiting van het culturele erfgoed bereiken dat zij haar bezoekers inspireert, kennis aan hen overbrengt en verrijkt, zodanig dat de bezoeker wordt geprikkeld zelf meer te gaan ontdekken en het besef met zich meebrengt dat historie en erfgoed niet per definitie alleen maar 'saai' zijn. Dit vanuit de overtuiging dat iedereen het unieke

culturele erfgoed van Doetinchem en omgeving wil zien, omdat dit bijdraagt aan persoonlijke en maatschappelijke identiteitsvorming en verbinding. Met deze insteek hoopt het Stadsmuseum Doetinchem het cultuurhistorisch centrum van de stad en haar omgeving te worden, waar ruimte is voor jong talent, originele ideeën en 'gekkigheid'. Waar cultuur, historie en kunst op een verrassende manier onder de aandacht worden gebracht.

Bovenstaande leidt tot een aangescherpte missie die nu als volgt wordt geformuleerd:

Het Stadsmuseum Doetinchem maakt het unieke culturele erfgoed op gebied van historie én kunst van Doetinchem en omgeving op educatieve, creatieve, prikkelende en dynamische wijze, voor iedereen toegankelijk. Hiervoor zet het Stadsmuseum verschillende kanalen in, kiest bewust voor originele invalshoeken en samenwerkingspartners. Overtuigt van de kracht van zijn erfgoed, dat inspireert, verrijkt én verbindt, wil het Stadsmuseum door middel van tentoonstellingen, activiteiten en workshops een zo breed mogelijk publiek bereiken en jong talent de kans geven zich te presenteren. Het Stadsmuseum Doetinchem wil hét cultuurhistorisch centrum van de stad zijn waar iedereen welkom is.

2. Naar een visie voor de toekomst

Om de reeds gevormde basis van het Stadsmuseum ook in de toekomst te kunnen voortzetten, streeft het museum naar een duidelijke en realistische toekomstvisie die inspeelt op de huidige

ontwikkelingen in de samenleving, zodat ook in de toekomst nog kan worden genoten van het cultureel erfgoed van Doetinchem.

2.1 Het belang van cultuur in een veranderende samenleving

De samenleving verandert in een hoog tempo, mede door de snelle technologische ontwikkelingen. Velen, met name de ouderen, kunnen de ontwikkelingen nauwelijks bijhouden, terwijl zij tegelijkertijd voor velen anderen enorme kansen bieden. Op allerlei gebieden ontstaan nieuwe trends. Hieronder een aantal ontwikkelingen die ook van invloed zijn op de culturele sector:

- *Sociaal-culturele ontwikkelingen:* toenemende behoefte aan ontspanning en vermaak, meer eenpersoonshuishoudens, behoefte aan onthaasten, enorme technologische veranderingen met grote effecten op informatievoorziening en communicatie, actualiteit wordt steeds belangrijker, vrije tijd wordt steeds vaker ingevuld door computer en sociale media, de consument is gewend te kiezen uit een enorm aanbod.
- *Politieke en economische ontwikkelingen:* afname subsidies, terugtrekkende overheid, meer taken bij gemeenten, de culturele infrastructuur moet steeds meer eigen inkomsten genereren.
- *Ecologische ontwikkelingen:* toenemend belang van duurzaam produceren, ecologische *footprint* en de duurzame samenleving.

De noodzaak ontstaat om in een veranderende wereld een nieuwe visie te formuleren voor een andere opzet van het Stadsmuseum

Doetinchem, om meer en nieuwe bezoekers te trekken. Immers de intrinsieke waarde van kunst en cultuur wordt niet meer vanzelfsprekend als van belang gezien, hoewel aangetoond is dat een vitale culturele infrastructuur van groot belang is voor het welzijn van mensen. Kunst en cultuur maakt ons sterker en heeft ook een verbindende kracht in zich, de kracht van de verbeelding. Zelfontplooiing blijft essentieel. De culturele infrastructuur kan juist daarom van doorslaggevende betekenis zijn voor mensen om te bepalen of zij zich in een gebied willen vestigen.

Juist het museum kan de nodige reflectie op de haastige samenleving bieden. Cultuur, in al zijn facetten, laat mensen over hun eigen doen en laten nadenken. Musea vertellen over de geschiedenis van mensen. Die geschiedenis is nooit af. Er dienen zich steeds nieuwe vraagstukken en inzichten aan, die een ander licht werpen op wat vroeger en gisteren speelde en welke keuzes vandaag mogelijk zijn. Draagvlak voor een dergelijke instelling is hierbij wel een vereiste. Het Stadsmuseum Doetinchem is niet alleen opgericht voor het behoud van de collectie, maar in zeker even grote mate voor zijn publiek, ter lering en vermaak. Juist gesubsidieerde cultuur biedt vaak dat extra's dat voor de zelfontplooiing kan zorgen, biedt wat de markt niet kan bieden, daarvoor investeert de overheid juist hierin. Belangrijk hierbij is dat de geboden cultuur een educatieve inslag heeft voor de bevolking. De gemeente heeft een podium voor educatie, cultuur, historie en kunst nodig. Een museum om trots op te zijn. En heeft dus belang bij voldoende bezoekers en belangstelling voor de cultuur en geschiedenis van Doetinchem. Dit is een belangrijk gegeven voor ons beleid.

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem

2.2 Een toekomstvisie met ambitie

De toekomstvisie geeft kaders aan, die in de praktijk verder moeten worden ontwikkeld en uitgewerkt. Ambities moeten worden geformuleerd en uitgesproken. Belangrijk is dat er onderscheidende punten worden gemaakt en verbinding wordt gezocht. Het Stadsmuseum staat daarbij voor de opgaven integraliteit (van plek, naar betekenis in de regio, met passende samenhang en samenwerkingen), beleefbaarheid (van kijken naar beleven) en regionale verankering (van binnen naar buiten). Het verder ontwikkelen van de reeds aanwezige unieke en positieve kanten van het Stadsmuseum is hier enerzijds van belang. Anderzijds het versterken van de maatschappelijke functie, door herkenbare regionale thema's van vroeger en nu beleefbaar te maken. Hierdoor ontstaat een logische regionale voedingsbodem en rechtvaardiging van het bestaansrecht.

De gekozen hoofdlijnen van de toekomstvisie:

- duidelijke positionering museum
- museumpresentatie & activiteiten
- communicatie & marketing
- cultureel ondernemerschap & professionalisering

Een duidelijke positionering is van belang om als museum overeind te blijven in een wereld met een overdaad aan keuzes op de vrijetijdsmarkt en om de zo nodige fondsen te werven. Duidelijke positionering begint bij het museum zelf: Waar staan wij voor en wat willen we naar buiten brengen? Door met ons eigen geformuleerde 'sterke merk' naar buiten te treden en het vergroten

van ons netwerk, het aantal samenwerkingspartners, geven we zelf het museum een duidelijke positie binnen de omgeving. Bij samenwerking moet vooral worden gekeken naar de manieren waarop partners elkaar kunnen versterken. Niet alleen de voordelen voor het museum moeten duidelijk zijn, het museum heeft ook iets te bieden dat anderen verder kan helpen. Een goed voorbeeld hiervan is het CultuurKwartier, dat samen met andere culturele instellingen uit de wijk wordt gevormd. Een andere manier om te komen tot creatieve ideeën en samenwerking is het vormen van een denktank waarin verschillende Achterhoekse creatievelingen worden opgenomen. Leden van een dergelijke denktank kunnen afkomstig zijn uit musea, theater, muziek, ondernemers etc. Doel van zo'n denktank is te komen tot originele ideeën die kunnen worden uitgezet; niet alleen in het Stadsmuseum, maar ook daarbuiten.

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem

Het verbeteren en door ontwikkelen van de museumpresentatie, zorgt voor een duidelijke overdracht van informatie en daardoor meer beleving, met als gevolg herhaalbezoek. Om meer uit de geschiedenis te halen en de bezoeker meer educatie in een 'entertainment jasje' aan te bieden, is het zaak de beleving zo te maken dat de bezoeker zich emotioneel verbindt en zich openstelt. Door tentoonstellingen en activiteiten professioneel op te zetten en een totaalprogramma te bieden, kan er veel meer uit het museumbezoek worden gehaald. Waardoor, tevens door toepassingen van nieuwe media, de museumpresentatie ook in de toekomst actueel blijft.

Op het gebied van communicatie en marketing is het van belang mee te gaan met de ontwikkelingen op dit terrein. Een professionele website is heden ten dage een must, evenals het gebruik van sociale media. Daarbij is het eveneens van belang goede contacten te onderhouden met de lokale en regionale pers. Voor het Stadsmuseum is het van belang de diverse kanalen goed bij te houden en zich in alle communicatiemiddelen duidelijk te profileren om een meer duidelijk beeld te creëren, bezoekers te bereiken, trekken en vast te houden.

Door vestiging in het nieuwe pand aan de Burgemeester van Nispenstraat heeft het Stadsmuseum een kans gekregen om in grote mate verder te professionaliseren op het gebied van de gekozen hoofdlijnen. Optimaal gebruik maken van deze mogelijkheden is dan ook een belangrijk doel voor de komende periode. Professionaliseren betekent niet alleen gebruik maken van professionele middelen en professioneel personeel, maar ook het optimaal inzetten van vrijwilligers en hun kennis, enthousiasme en

klantvriendelijkheid. Daarnaast hoeft het wiel niet opnieuw te worden uitgevonden; gebruik maken van kennis en expertise van overkoepelende instellingen, zoals Gelders Erfgoed en de Museumvereniging, spelen ook een rol bij professionalisering en verhoogt de efficiëntie.

Naast professionaliseren ziet het Stadsmuseum cultureel ondernemerschap als een kans om verder te kunnen ontwikkelen en een grotere mate van zelfstandigheid te verwerven. De nieuwe locatie geeft het museum de mogelijkheid om hier actief mee aan de slag te gaan. We hebben een rijke bron van activiteiten, die voorziet in de groeiende behoefte van veel inwoners en gasten van buiten. Samenwerking met andere instanties, instellingen en bedrijven is een vereiste om cultureel te ondernemen. Hierbij moet echter wel de identiteit van het museum voorop staan. De missie en doelstellingen van de organisatie mogen niet uit het oog worden verloren.

2.3 Doelstellingen voor de toekomst

Doelinstellingen voor de komende periode zijn:

- ✓ Inspelen op hedendaagse behoeften en actualiteit in presentaties en activiteiten. Het vergroten van de inzet van technische middelen voor informatievoorziening en promotie.
- ✓ Het sterk positioneren van het Stadsmuseum als een regionale instelling door samenwerking met andere (culturele) instanties, instellingen, bedrijven en personen.
- ✓ Herkenbaarheid van het museum, die zich uit door continu

de missie en doelstellingen uit te dragen.

- ✓ Terugdringen van een dreigend structureel financieel tekort, door in te zetten op cultureel ondernemerschap en sponsor/fondsenwerving.
- ✓ Uitbreiden van activiteiten met een groot publieksbereik en de verbondenheid van het publiek met het Stadsmuseum vergroten. Trekken van 10.000 bezoekers per jaar middels een creatieve, prikkelende programmering waarin een gezonde dosis gekkigheid niet wordt geschuwd.
- ✓ Continuïteit voor langere termijn door professionalisering. Het verhaal van Doetinchem wordt levendiger en interactief en verbonden met onderwijs en educatieve programma's.
- ✓ Het voeren van een actief educatie- en communicatiebeleid om het museum te profileren.
- ✓ Het bieden van een podium voor jong talent.

3. Werken aan de toekomst

Om de doelstellingen van het Stadsmuseum te kunnen realiseren moeten op verschillende vlakken duidelijke keuzes worden gemaakt. Met in ons achterhoofd onze missie en wens om ons duidelijk te profileren en te professionaliseren.

3.1 Collectie: deelcollecties, verzamelbeleid, behoud en beheer

Dankzij een groeiend historisch besef is de belangstelling voor ons verleden groter dan ooit. Tegelijkertijd willen we onszelf een plaats geven in die geschiedenis. De zogenaamde 'ik-geschiedenis', zoals cultuur historicus Herman Pleij het eens omschreef, waarbij je eigen plaats in de tijd centraal staat; getuige hiervan is de enorme groei van de selfie. Het Stadsmuseum ziet het als een van haar kerntaken om hier op in te spelen niet alleen door erfgoed te behouden en beheren, maar ook door het op een inspirerende en originele manier te presenteren. De bezoeker kennis laten maken met erfgoed op een dynamische manier, waardoor het zijn oubolligheid verliest en 'ik' met dit erfgoed samenvalt, ziet het Stadsmuseum als een belangrijke taak.

Verzamelen wordt gedaan op het gebied van Doetinchemse geschiedenis. Voorwerpen van Doetinchemse herkomst of met een Doetinchems verhaal worden, indien uniek, opgenomen in de collectie. De collectie uitbreiden en met name versterken is essentieel om het verband tussen verleden, heden en toekomst in stand te houden. Een collectie die niet wordt aangevuld dreigt statisch te worden en mist de wisselwerking tussen traditie en vernieuwing die van groot belang is. De huidige collectie van het

Stadsmuseum is niet sterk, op een paar objecten na zijn de meeste voorwerpen relatief doorsnee. Dat wil niet zeggen dat de collectie daarom zijn leven moet slijten in depot of onbruikbaar is. Het is aan ons de taak de collectie interessant te maken door de manier waarop het museum zijn collectie presenteert. Dit kan door middel van gewaagde vormgeving, een originele invalshoek of door een prominente Doetinchemmer of Achterhoeker aan je collectie of onderdelen van je collectie te verbinden, waardoor er een andere dimensie aan het getoonde wordt toegevoegd. De collectie van de kunstuitleen wordt actief uitgebreid met werk van hedendaagse kunstenaars, voornamelijk uit de regio.

Het collectiebeleid, aannamebeleid, beheer en behoud is ondersteunend aan de missie. Bij het stellen van prioriteiten spelen overwegingen, zoals de relatie met andere musea met name in de regio, uniciteit van het object, volledigheid van een deelcollectie, de expositiewaarde en de educatieve waarde, een rol. Met ruimtebeperkingen, de behoefte aan overzichtelijkheid en beheersbaarheid en de verhoging van kwaliteit van de collectie, komt onmiskenbaar selectie en afstoting om de hoek kijken.

Bewaren wordt met grote zorgvuldigheid gedaan, waarbij Stadsmuseum Doetinchem als geregistreerd museum voldoet aan de eisen om optimaal te kunnen conserveren. Temperatuur, luchtvochtigheid en licht worden doorlopend gecontroleerd en de

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem

collectie is volledig geregistreerd. In het collectieregistratiesysteem (Adlib) is aangegeven of de diverse voorwerpen een bruikleen of een schenking betreffen en of er eventuele andere voorwaarden aan verbonden zijn. Het duurzaam beheren en beschermen van de collectie is een belangrijk onderdeel bij het toegankelijk maken van het culturele erfgoed van Doetinchem en omgeving. Onderzoek wordt gedaan bij specifieke collectievoorwerpen of tentoonstellingen. Het zoeken naar een verhaal achter een voorwerp of gebeurtenis, maakt dat kennis van het culturele erfgoed wordt vergroot, gepresenteerd en overgedragen. Het Stadsmuseum beschikt over een collectieplan waarin bovenstaande uitgebreid staat beschreven.

3.2 Presentatie: vaste collectie, beleving en tentoonstellingen

Het Stadsmuseum Doetinchem wil de ontwikkeling laten zien van de stad door de jaren heen: van agrarische nederzetting tot de moderne stad, met een grote regionale uitstraling; Doetinchem als hoofdstad van De Achterhoek. Duizenden objecten vormen het geheugen van de stad, maar de collectie komt pas tot leven door middel van presentaties en het gebruik van de voorwerpen. Een depot vol objecten wordt op die manier een schatkamer van herinneringen, die ons helpt de situatie van vandaag te kunnen duiden en de toekomst te kunnen vormgeven. Naast de geschiedenis van Doetinchem wil het museum ook de hedendaagse ontwikkelingen tonen op het gebied van kunst, cultuur en design, niet alleen in Doetinchem maar ook in de Achterhoek. Hiermee is in 2014 een begin gemaakt met de Doetinchem Design Expo, waarin werk werd getoond van jonge afgestudeerde ontwerpers van de ArteZ en de Design Academy Eindhoven. Hiermee wil het museum

niet alleen inhaken op de actualiteit, maar ook jong talent een podium bieden.

Om de geschiedenis van de stad levendig te maken en te houden nemen beide maquettes een cruciale rol in: door het tonen van historische films en daaraan gerelateerde objecten en 3D-simulatie, komt het verleden tot leven. Belangrijk is dat het verhaal van Doetinchem ook actief en interactief wordt verteld door de rondleidende vrijwilligers. Om alle bezoekers te bedienen worden meerdere communicatielagen verwerkt in de informatie én presentatie. Zo kan de bezoeker QR codes scannen die bij diverse objecten zijn geplaatst en die verdiepende informatie geven of de bezoeker van een stukje gesproken tekst voorzien. Voor kinderen zijn er speurtochten ontwikkeld. Deze verschillende communicatielagen zijn zo ontwikkeld dat ze gemakkelijk kunnen worden aangepast aan wisselende thema's.

Het Stadsmuseum Doetinchem gaat in de toekomst werken met een herkenbaar en tegelijkertijd afwisselend jaarprogramma voor de wisseltentoonstellingen. Jaarlijks zijn er ongeveer vier tot zes tentoonstellingen in de bovenzalen van het museum, waaronder de terugkerende 3x1 tentoonstelling van de middelbare scholen en de educatieve tentoonstelling voor het basisonderwijs. In samenwerking met Het Web is daar vanaf 2015 de Doetinchem Design Expo aan toegevoegd. Met de keuze van dit type tentoonstellingen wil het Stadsmuseum een podium bieden voor jong, pas afgestudeerd talent. Daarnaast is er een diversiteit aan historische en kunstthema's. Dit geeft richting aan inhoud, publieksbereik, doelgroepbenadering en samenwerking met andere

organisaties. Door te kiezen voor (deels) terugkerende activiteiten en een aantal exposities per jaar met een uitgebreid flankerend activiteitenprogramma met voor alle doelgroepen wat wils, brengt Stadsmuseum Doetinchem focus en structuur aan. Het maakt het ook mogelijk om ver vooruit te plannen en aan te haken bij themajaren, speciale gebeurtenissen en jubilea. Regionaal, provinciaal maar ook landelijk georiënteerd.

- De exposities zijn ondersteunend aan de missie.
- Het historische verhaal kan naar het heden worden doorgetrokken.
- Er wordt vooraf aangegeven welke doelgroepen op welke manier worden bereikt.
- Er is sprake van een lokaal/regionaal aspect en een relatie met twee van de drie pijlers van het museum: historie, educatie of kunst.
- Er bestaat samenhang tussen de tentoonstellingen en de nevenactiviteiten, zoals lezingen en het educatief programma.

Het Stadsmuseum heeft een tentoonstellingsplan waarin bovenstaande uitgebreid aan de orde komt.

3.3 Publieksbereik: online presentatie, ontsluiting, doelgroepen

Het Stadsmuseum wil laagdrempelig en dynamisch zijn om een breed publiek te bereiken en zoveel mogelijk bezoekers te genereren. Presenteren wordt gedaan in het gebouw, maar ook daarbuiten door, bijvoorbeeld, deelname aan Collectie Gelderland

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem

en het plaatsen van de gehele kunstuitlenecollectie in de digitale catalogus op de website. Presentatie via verschillende kanalen maakt het culturele erfgoed bereikbaar voor een groot publiek. Stadsmuseum Doetinchem heeft zijn collectie voor het grootste deel beschreven en gefotografeerd en volledig geregistreerd in Adlib. De volgende stap is om de collectie te ontsluiten voor publiek via de eigen website van het museum. Het betreft tenslotte het erfgoed van de inwoners van Doetinchem en omgeving.

Het museum:

- ✓ Ontsluit de collectie op de eigen website (is deels al) en kan dit verder ontwikkelen met sociale media.
- ✓ Ontsluit de collectie op digitale platforms wat tevens bijdraagt aan de bekendheid van het museum bij een groter publiek. Bijvoorbeeld door deelname aan Collectie Gelderland (www.collectiegelderland.nl) en Beleef Mijn Gelderland! (www.mijngelderland.nl). Uit onderzoek is gebleken dat musea die deelnemen aan Collectie Gelderland niet alleen virtueel bezoekers krijgen, maar ook fysiek een procentuele stijging zien.
- ✓ Biedt mogelijkheden om educatieve programma's te ontwikkelen waarin gebruik wordt gemaakt van de digitale collectie.
- ✓ Maakt gebruik van QR codes, Sonic Chair en Multitouch-tafel om de collectie digitaal te ontsluiten.

Wat de omvang van het publiek betreft, wordt jaarlijks een aantal van minstens 10.000 bezoekers nagestreefd. Dit getal is in 2015 bereikt als er wordt gekeken naar het totaal aantal bezoekers van

het Oude Postkantoor. Hierin zijn de bezoekers aan de VVV, de kunstuitleen en de museumwinkel meegenomen. De samenstelling van het publiek bestaat veelal uit de traditionele doelgroepen (bewoners uit de regio en toeristen). De 55+er weet de weg naar het museum goed te vinden.

Het museum richt zich allereerst op het betrekken van inwoners uit Doetinchem en directe omgeving en daarnaast op de grote regio. Met doelgroepen als schooljeugd, oudere inwoners, nieuwsgierige bezoekers van buiten Doetinchem of de vaste groep cultuurconsumenten in de regio, dient bij elke tentoonstelling rekening te worden gehouden. Door de toevoeging van de kunstuitleen kan ook een jongere doelgroep worden bereikt. Dit zijn voornamelijk mannen en vrouwen tussen de 30-50 jaar, met interesse in kunst. Het bereik van een extra doelgroep zorgt voor een groei van het aantal bezoekers. Daarnaast wil het museum zich nadrukkelijk meer richten op de specifieke behoeften van het onderwijs.

Naast publieksdoelgroepen (primaire doelgroepen) worden ook secundaire doelgroepen onderscheiden. Stadsmuseum Doetinchem wil samenwerkingsverbanden in de regio intensiveren en uitbreiden. Dit draagt bij aan beter publieksbereik, verhogen van de kwaliteit van het eigen product en het vergroten van de kans op succesvolle gezamenlijke projecten en activiteiten. Secundaire doelgroepen zijn daarom:

- ✓ Gemeente Doetinchem
- ✓ Culturele partners (o.a. Gruitpoort, Schouwburg Amphion, Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers, Erfgoed

Gelderland)

- ✓ Toeristische partners (Stichting Achterhoek Toerisme, VVV's in de omgeving etc.). Sinds oktober 2014 is de VVV Doetinchem gevestigd in het Oude Postkantoor en maakt deel uit van het Stadsmuseum.
- ✓ Ondernemers
- ✓ Onderwijsveld
- ✓ Media

Om publiek vast te houden zijn de volgende maatregelen van belang:

- ✓ Exposities die gevarieerd zijn en tot herhaalbezoek uitnodigen, gepaard laten gaan met activiteiten. Een goede randprogrammering is net zo belangrijk als de tentoonstelling zelf.
- ✓ Bezoekers tussen de 50-65 jaar aanspreken op hun ontluikende behoefte om terug te kijken, om vast te houden wat lijkt te gaan verdwijnen.
- ✓ Inwoners van Doetinchem hun wortels tonen. "Het is leuk om een Doetinchemmer te zijn."

Ook zal het Stadsmuseum Doetinchem goed naar de vraag vanuit de doelgroepen kijken en inspelen op onderwerpen en/of actualiteiten die dicht bij de inwoners van Doetinchem en omgeving staan en daarmee goed passen bij een regionaal museum. De erfgoedcollectie van het Stadsmuseum in combinatie met de moderne kunst maakt het mogelijk gevarieerde activiteiten te

ontwikkelen. Denk hierbij aan educatie, workshops, lezingen, excursies en tentoonstellingen.

Het tegemoet komen aan de vragen, wensen en verwachtingen van een 'nieuw' publiek vergt een andere manier van kijken naar de eigen collectieontsluiting en presentatie. Het is belangrijk ook breder te kijken naar de positionering van de eigen instelling. Wie zijn we? Wat willen we? En waarin onderscheiden we ons? Het is niet voldoende om de kwaliteiten te profileren, het Stadsmuseum moet ook voorbij tentoonstellingen durven denken. Uit onderzoek van Erfgoed Gelderland blijkt dat de helft van alle verblijfstoeristen pas op de plek van verblijf zelf, plannen maakt voor de activiteiten. Daarnaast is mond-tot-oor reclame belangrijk bij de beslissing een museum te bezoeken. Volgens MuseumMonitor bezoekt ruim een vijfde van de bezoekers een museum naar aanleiding van informatie verkregen van vrienden, familie of kennissen. Marketingactiviteiten en publiciteitsacties die zich richten op het lokale publiek kunnen dus een behoorlijk invloed hebben.

3.4 Educatie: basisscholen, voortgezet onderwijs, stages

Educatie: het overdragen van kennis en inzicht, maar ook aanleren van creatieve vaardigheden en plezier beleven aan kennis en schoonheid. Met educatie inzetten op het publiek van de toekomst. Door een steeds actiever educatiebeleid te voeren, wordt de positie als kenniscentrum van het museum versterkt.

Nieuwe educatieprogramma's moeten worden gevormd om de bestaande programma's uit te breiden. Alleen een stad met historisch bewustzijn, met een gezamenlijk verleden, is een gemeenschap. Historisch bewustzijn moet echter wel aangeleerd worden. Voor scholen, individuele kinderen en jongeren presenteert het Stadsmuseum de geschiedenis van Doetinchem fysiek en digitaal in vormen die aansluiten bij de belevingswereld van kinderen en jongeren. Geschiedenis en erfgoed hoeft niet saai te zijn. Kennis van je lokale geschiedenis is nodig om straks een goed geïnformeerde volwassene te zijn die kan functioneren in een

steeds complexere wereld.

Naast educatie voor jongeren richt het Stadsmuseum zijn educatieactiviteiten ook op ouderen. Ook ouderen zijn zeer geïnteresseerd in lokale geschiedenis en erfgoed. Dit omdat zij van nature juist meer behoefte hebben aan terugkijken en belangrijke kennis aan het collectieve geheugen kunnen bijdragen. Waar mogelijk bevordert het Stadsmuseum de interactie tussen deze verschillende doelgroepen. Denk bijvoorbeeld aan ouderen die aan kinderen verhalen vertellen over hoe hun jeugd eruitzag.

Het stadsmuseum maakt gebruik van interactie om kennis over te dragen en bewustwording te bevorderen. Om het educatief aanbod scherp te houden zal nauw worden samengewerkt met

professionals uit het onderwijs op gebied van cultuureducatie. Er wordt zoveel mogelijk geprobeerd bij de meeste tijdelijke tentoonstellingen een educatief aanbod te ontwikkelen.

Het Stadsmuseum Doetinchem zet een diversiteit aan activiteiten in die voor het grootste deel georganiseerd worden door medewerkers en vrijwilligers van het museum. Daarnaast gaat het Stadsmuseum Doetinchem ook nadrukkelijk op zoek naar samenwerking met andere regionale partijen en inwoners om samen activiteiten te organiseren. Stadsmuseum Doetinchem huurt waar nodig externen in om workshops, lezingen of andere activiteiten te begeleiden. Tot de vaste activiteiten behoren rondleidingen en speurtochten voor kinderen. In de randprogrammering rondom tentoonstellingen wordt er gekozen voor workshops, lezingen en speciale rondleidingen door de gastconservator.

Naast deze activiteiten wordt ook actief overleg gepleegd met het Graafschap College om stages op het gebied van studierichtingen te organiseren in het museum.

3.5 PR en marketing

Communicatie en marketing hebben hoge prioriteit voor het museum. Dit is essentieel voor publieks- en persbereik en daarmee bezoekersaantallen. Speerpunten hierbij zijn begrippen als achterban, imago en de inzet van sociale media.

Het imago van het museum is nog diffuus. Stadsmuseum Doetinchem gaat zich daarom naast communicatie rondom tentoonstellingen en kortlopende activiteiten ook toeleggen op

corporate communicatie. Een goede naam bij klanten, medewerkers en andere relaties. Een reputatie die staat als een huis. De herpositionering van het museum wordt daarmee duidelijk zichtbaar voor publiek en pers. Zaak is om een sterker imago in de markt te zetten, om zo ook een duidelijkere profilering te realiseren. Een goede beleving begint met goede vindbaarheid en zichtbaarheid, goede parkeergelegenheid, een hartelijk welkom, een duidelijke routing en informatievoorziening.

Publiciteit rondom tentoonstellingen en activiteiten is belangrijk. Een voortdurende zichtbaarheid in de pers en op sociale media houdt het museum en zijn activiteiten onder de aandacht. Inmiddels is er een vrijwilliger aangetrokken die met name de sociale media en de website voor zijn rekening neemt. De online wereld is tot alle lagen van de bevolking doorgedrongen en wordt steeds belangrijker.

Veel van benoemde doelgroepen van Stadsmuseum Doetinchem zijn in toenemende mate online en met sociale media actief. Stadsmuseum Doetinchem zal stapsgewijs meer zichtbaar worden in de digitale wereld door:

- de website actueel en levend te houden door regelmatig nieuw beeldmateriaal, verhalen en nieuwsberichten te plaatsen
- de collectie en verhalen te ontsluiten op de eigen website en op websites en platforms van anderen
- meer vermeldingen te realiseren op toeristische en culturele websites
- meer informatie op alle lokale virtuele kanalen te zetten

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem

- sociale media toe te voegen aan de communicatiestrategie
- het regelmatig versturen van een e-mailnieuwsbrief

De relaties met de pers en andere media verdienen veel aandacht om optimaal gebruik te maken van deze kanalen om publiek te bereiken. Bij elke expositie en elke activiteit moet worden nagedacht over de wijze waarop de aandacht van het beoogde publiek kan worden getrokken.

3.6 Cultureel ondernemerschap; kunstuitleen, CultuurKwartier, webwinkel, museumwinkel en VVV

Het Stadsmuseum Doetinchem is in toenemende mate gefocust op cultureel ondernemerschap. Dit komt terug in activiteiten over de hele linie van het Stadsmuseum.

Eind 2012 is er gestart met een museumwinkel, waar museumgerelateerde artikelen en kunstartikelen worden verkocht. In toenemende mate verwerft de winkel bekendheid om de unieke producten die er te vinden zijn. Dit levert meer bekendheid op voor het museum als geheel en extra inkomsten naast de entreegelden. Voornemen is om de winkel verder uit te breiden, voor zover mogelijk binnen de beschikbare ruimte in het pand. Hiertoe zal in 2017 een herinrichting plaats gaan vinden waarbij de uitbreiding van de winkel kan worden gerealiseerd. Op de plaats waar de kunstuitleen zich op dit moment bevindt zal een nieuwe museumwinkel worden gerealiseerd alsmede een nieuwe entree tot het museum. De bestaande losse balies van kunstuitleen, VVV en

Stadsmuseum zullen worden samengevoegd tot een balie. Dit geeft meer ruimte en belangrijker nog; de bezoeker wordt niet meer tussen drie balies heen en weer gestuurd, maar wordt op een centrale plek geholpen door de desbetreffende vrijwilliger. De opslag van de kunstuitleen collectie zal worden verplaatst naar het grote kantoor op de eerste verdieping.

Eind 2012 is gestart met Kunstuitleen Stadsmuseum. De kunstcollectie van de gemeente Doetinchem is hiervoor verkregen (gedeeltelijk in bruikleen, gedeeltelijk als schenking). Deze collectie is aangevuld met werken van hedendaagse kunstenaars uit de regio

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem

die in consignatie zijn genomen. Het lenersbestand telt een redelijk aantal leden, maar moet zeker nog doorgroeien. Een plan van aanpak om de groei te stimuleren is in de maak. De kunstuitleen heeft zijn werkzaamheden ondergebracht in diverse werkgroepen die zich bezig houden met klantencontact, bedrijvenuitleen, PR en evenementen. In 2015 en 2016 is er sprake geweest om de kunstuitleen onder te brengen op een andere locatie buiten het museum. De hoge kosten die hiermee waren gemoeid hebben het bestuur van het museum doen besluiten de kunstuitleen in huis te houden. Deze wens en de wens de museumwinkel uit te breiden hebben tot de herinrichtingsplannen geleid. De Kunstuitleen krijgt met deze herinrichting minder 'zichtbare' ruimte in het museum. Om de Kunstuitleen toch zoveel mogelijk onder de aandacht te brengen zal er op diverse 'buitenlocaties' werk uit de kunstuitleen worden getoond. Afgelopen jaar was dit het geval bij Vluchtelingenwerk en in het Stadslab. Voor komende jaren hebben we diverse locaties op het oog waaronder de Catharinakerk, Schaveweide en 't Brewinck. Naast deze activiteiten schenkt de Kunstuitleen tweemaandelijks aandacht aan een kunstenaar uit zijn collectie door middel van een kleine tentoonstelling, een lezing en/of een workshop gegeven door de desbetreffende kunstenaar. Twee tot drie maal per jaar organiseert de Kunstuitleen de Dag van de Kunstuitleen met speciale activiteiten.

In 2013 hebben verschillende culturele ondernemers uit de wijk het Lookwartier en het communicatiebureau Sterk het initiatief genomen om het CultuurKwartier van Doetinchem te starten. Gruitpoort, Amphion, Villa Ruimzicht, Het Borghuis, VUE Bioscopen en het Stadsmuseum bundelen hun krachten om meer bezoekers naar de culturele wijk van Doetinchem te trekken, door gezamenlijk

activiteiten te organiseren, waarmee benadrukt wordt wat het CultuurKwartier allemaal te bieden heeft. Het initiëren, organiseren, coördineren en stimuleren van culturele evenementen door het *human capital* van het CultuurKwartier, waarmee de affiniteit van bewoners met het Cultuurkwartier, het gevoel gastheer te zijn, én de culturele uitstraling van de stad worden versterkt. Gezamenlijke PR en publiciteit voor alle instellingen verstevigt de naamsbekendheid van het CultuurKwartier en de instellingen apart.

Naast bovenstaande activiteiten is in het Stadsmuseum sinds oktober 2014 ook de VVV gevestigd. Door het faillissement van VVV Achterhoek en het Achterhoeks Bureau voor Toerisme ontbrak het Doetinchem aan een punt voor informatievoorziening voor recreatie en toeristen. Dit bleek een gemis voor toeristen die naar Doetinchem en omgeving komen. Het bestuur van de Stichting Stadsmuseum Doetinchem is van mening dat een plaats waar toeristen gastvrij worden ontvangen in Doetinchem, als hoofdstad van de Achterhoek, niet mag ontbreken.

Het stadsmuseum wil de bezoeker van het museum en de VVV graag laten kennis maken met alles wat Doetinchem te bieden heeft. Dit kan zijn het verhaal van de geschiedenis van de stad in het museum, historische locaties tijdens een stadswandeling of culturele activiteiten in het CultuurKwartier, maar ook waar er goed gegeten kan worden, welke prachtige fietsroutes er zijn en waar mooie en bijzondere cadeaus te koop zijn. Een welkom gevoel dat er misschien voor zorgt dat de bezoeker graag nog eens terug komt. Zeker in een tijd van krimp bij gemeentes op het platteland/buiten de Randstad, is het van belang dat bezoekers enthousiast worden gemaakt voor de regio. Daarnaast gaat het natuurlijk niet alleen om

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem

bezoekers van buiten de regio, maar ook om enthousiasme van bezoekers uit de regio zelf.

Daarnaast poogt het Stadsmuseum natuurlijk cultureel ondernemerschap in te zetten om extra inkomsten voor alle activiteiten in het 'Het Oude Postkantoor' te genereren. Bijvoorbeeld door de verkoop van toeristische artikelen, maar ook door het verhogen van het bezoekersaantal van het museum, de Kunsttulleen en Het Borghuis.

De missie van de VVV is:

De VVV informeert en adviseert inwoners en gasten op het gebied van recreatie en toerisme in de regio, in het bijzonder over de unieke kwaliteiten van Doetinchem, Gaanderen en Wehl. Ook de verkoop van (streekgebonden) producten en arrangementen draagt daar aan bij. Gastheerschap staat hierbij altijd voorop. De bewoners van Doetinchem en gasten van buiten worden gastvrij onthaald. De VVV

zorgt voor een profilering van de gemeente Doetinchem en haar bijzonderheden en voorzieningen in de regio. Met de VVV kunnen we het Achterhoekse landschap uitlichten, wandel- en fietsroutes publiceren en (culturele) activiteiten promoten.

Het betreft hierbij een VVV 'nieuwe stijl'. Er is afstemming met de Achterhoekse toeristische organisaties zoals Stichting Achterhoek Toerisme. De nieuwe VVV Doetinchem wordt evenals het Stadsmuseum en de Kunstuitleen volledig bemenst door vrijwilligers.

3.7 Samenwerking

Samenwerking vindt op dit moment al plaats met andere culturele organisaties, zoals de organisaties uit het CultuurKwartier en daarbij met name Het Borghuis. Er is een goede relatie met de Historische Vereniging Deutekom, het Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers en enkele andere musea uit de regio zoals Smedekinck uit Zelhem. Daarnaast wordt er ook samengewerkt met onderwijs, bijvoorbeeld de middelbare scholen en het Graafschap College. Binnen het netwerk van de kunstuitleen zitten veel beeldende kunstenaars uit de regio en tevens is contact gelegd met kunstenaarsverenigingen uit de regio, waaronder Het Web. Zoals eerder beschreven wil het Stadsmuseum zijn samenwerkingspartners uitbreiden met Achterhoekse creatievelingen. Het is zaak deze samenwerkingen te onderhouden en waar mogelijk uit te breiden, zodat het Stadsmuseum een sterke positie binnen het netwerk verwerft en blijft behouden. Samenwerking tussen culturele partners en musea, VVV, gemeente en lokale en regionale ondernemers en organisaties in het maatschappelijk middenveld kan een goede mogelijkheid

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem

bieden om het publiek een meer gevarieerd aanbod te presenteren en dit actiever in de markt te zetten.

4. Organisatie

Naast het bestuur is er een directeur. Onder leiding van de directeur voeren ongeveer 70 enthousiaste vrijwilligers alle voorkomende werkzaamheden uit.

4.1 Bestuur, medewerkers en vrijwilligers

Het bestuur van Stichting Stadsmuseum Doetinchem, is een bestuur op afstand bestaande uit 6 leden, allemaal vrijwillig, met hun eigen portefeuilles. Het bestuur komt maandelijks bijeen. Op bestuurlijk niveau is het zaak voldoende samenhang te brengen in de verschillende activiteiten en plannen om de toekomstvisie ook op langere termijn te sturen.

De directeur vormt de schakel tussen het bestuur en de vrijwilligers en stuurt alle werkgroepen aan. De directeur heeft een dienstverband van 0.9 fte. Met de huidige vrijwilligersgroep wordt veel werk verzet; zorg voor continuïteit is hierbij van belang. Deskundigheid inzake behoud en beheer, publieksvriendelijke houding en hart voor de zaak zijn hier gewaarborgd, maar op het gebied van inrichting, educatie, marketing, PR en lange termijn plannen, kan zeker nog vooruitgang worden geboekt.

Het Stadsmuseum Doetinchem wil zijn professionaliteit verbeteren. Een van de middelen om het niveau van bestuur en medewerkers te garanderen is scholingsbeleid. Afhankelijk van de kosten wordt daar gebruik van gemaakt. Hiermee kan op verschillende gebieden het

kwaliteitsniveau worden verhoogd. Deskundigheidsbevordering is een absolute noodzaak om medewerkers en vrijwilligers mee te laten groeien met de veranderingen en vernieuwingen. Stadsmuseum Doetinchem wil daarom investeren in zijn vrijwilligers en deze groep inzetbaar houden door professionaliseren, daarin meegaand met de veranderingen die al zijn ingezet en verder zullen worden doorgevoerd. Dit door middel van:

- Kennis van museumverhaal en collectie
- Presentatie van collectie/inrichting van tentoonstellingen
- Organisatie van activiteiten
- Creatieve vertaalslag van idee naar activiteit
- PR/marketing
- Ontsluiten van de collectie voor publiek

Het traject van deskundigheidsbevordering omvat trainingen door externen (o.a. gastvrijheid, digitalisering, verlevendiging, marketing/PR), het kijken bij andere erfgoedinstellingen en inhoudelijke bijscholing door zowel intern als extern betrokkenen. Via Coöperatie Gelders Erfgoed wordt een grote diversiteit aan cursussen, workshops en studiedagen aangeboden over management, registratie, beheer en behoud, publiek, educatie, exposeren et cetera.

4.2 Vrijwilligersbeleid

Stadsmuseum Doetinchem is een vrijwilligersorganisatie pur sang en zou niet kunnen bestaan zonder de tomeloze inzet van deze actieve betrokken groep mensen. Dit maakt de organisatie echter

kwetsbaar. Om deze kwetsbaarheid te minimaliseren wil Stadsmuseum Doetinchem de zorg en aandacht voor de vrijwilligers in de organisatie borgen en gaat daartoe het vrijwilligersbeleid verder ontwikkelen. Hiertoe zal in de komende beleidsperiode een Vrijwilligersbeleidsplan worden opgesteld.

De definitie van vrijwilligers van de Nederlandse Museumvereniging luidt:

Onder vrijwilligers verstaan wij personen die, onderscheiden naar hun in te zetten capaciteiten, geworven worden ook op basis van de betrokkenheid en die de af te spreken werkzaamheden verrichten binnen onze organisatie zonder vergoeding in overeenstemming met vastgelegde afspraken voor een overeengekomen termijn.

De grote betrokkenheid van vele vrijwilligers is, behalve een sterk punt, tevens een grote bedreiging; met name bij vertrek van goed gekwalificeerde vrijwilligers dreigt er een leemte te ontstaan die niet makkelijk op te vullen zal zijn. Draagvlak is wel het meest cruciaal in een organisatie die drijft op het werk van vele vrijwilligers. Zeker gezien het tekort aan betaalde personele krachten, afgezet tegen de financiële middelen en de streefformatie, blijft inzet van vrijwilligers onontbeerlijk. Het bereiken van een flexibel en doeltreffend vrijwilligersbeleid is op dit moment erg belangrijk. De kerndiensten die door de vrijwilligers uitgevoerd worden, zoals baliediensten, rondleidingen en educatie, worden afgestemd met de directeur. Deze geeft sturing aan de verschillende groepen voor de uitvoering van dagelijkse werkzaamheden.

4.3 Interne communicatie

Voor een goede organisatie is het belangrijk dat bestuur, medewerkers en vrijwilligers goed en plezierig met elkaar samenwerken. Een goede communicatie is daarbij essentieel. De communicatie tussen de medewerkers onderling, op het niveau van de organisatie, van werkgroepen en commissies verdient extra aandacht, met name omdat verreweg de meeste vrijwilligers gemiddeld slechts een dagdeel per week in het museum doorbrengen. Er vindt structureel overleg plaats met de vrijwilligers en de verschillende werkgroepen afzonderlijk. Overleg en samenwerking leidt tot meer inspiratie en ideeën. Dat leidt op zijn beurt weer tot meer enthousiasme en inzet waardoor de kwaliteit van het product wordt verhoogd en uiteindelijk tot nog meer plezier en betrokkenheid bij de hele organisatie, omdat iedereen trots zal zijn op zijn/haar prestaties. Daarnaast kan iedereen zich concentreren op een echte kerntaak en zich daar ook meer in verdiepen, waardoor de deskundigheid van medewerkers en vrijwilligers wordt vergroot en iedereen uiteindelijk profiteert van elkaars expertise. Bovendien geeft het benoemen van taken en verantwoordelijkheden duidelijkheid aan alle betrokkenen.

4.4 Gebouw en beheer

Aan de museale omgevingscondities is in het pand in hoge mate voldaan. Een klimaatbeheersingssysteem zorgt voor kwalitatief goede luchtvochtigheid en temperatuur. De ramen zijn voorzien van UV-werende folie. Glazen tussendeuren in de gang waren de buitenlucht als de deuren van de hoofdingang uitnodigend open staan. De houten voorwerpen worden regelmatig gecontroleerd op

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem

houtworm en aan roestbestrijding wordt veel aandacht gegeven. Het beleid is er op gericht blijvend aandacht te schenken aan het behoud van de collectie door tijdig onderhoud, restauratie en conservering volgens de daarvoor geldende richtlijnen.

In overleg met de gemeente, de eigenaar van het pand, worden de tekortkomingen van het gerestaureerde pand geconstateerd, geanalyseerd en opgelost.

5. Financieel

5.1 Bezuinigingen en het genereren van meer eigen inkomsten

Subsidies van de overheid zijn niet meer vanzelfsprekend. Het onderzoeksbureau Atlas voor gemeenten becijfert in de notitie

‘Schat van de stad’ dat de maatschappelijke waarde van musea even groot is als het jaarlijkse subsidiebedrag dat overheden aan musea besteden. Een sterke relatie tussen overheid en museumsector geeft dus een groot en veelzijdig rendement. Musea verrijken, verdiepen en stimuleren bovendien de creativiteit aantoonbaar. De tentoonstellingen zijn onderdeel van een breed pakket aan activiteiten waar jong en oud voor worden uitgenodigd. Voor het realiseren van onze toekomstvisie zal allereerst de financiële basis in de vorm van een gemeentelijke subsidie gewaarborgd moeten zijn, zodat de museumactiviteiten doorgang kunnen vinden en er een basis aan mankracht is om dit te bestendigen én het traject te kunnen begeleiden.

Het genereren van eigen inkomsten is een van de prioriteiten de komende jaren. Het Stadsmuseum wil een ondernemende organisatie zijn. Tentoonstellingen en andere activiteiten kosten geld en daar staan inkomsten tegenover. De entree van € 4,50 is voor een museum in onze orde van grootte een realistisch bedrag. Streven naar projectsubsidies, eigen inkomsten door meer bezoekers, nieuwe producten en het ontdekken van nieuwe markten liggen daarom in de lijn der verwachting. Kenmerk van ondernemerschap is het ontwikkelen van producten en diensten in nauwe samenwerking met de klant en die klant betaalt vervolgens een redelijk bedrag voor die producten en diensten.

Naast het genereren van inkomsten is ook het zo laag mogelijk houden van de kosten van belang. Reductie van de vaste lasten is daarbij een belangrijk doel. Er zijn twee belangrijke vaste kostenposten, huisvesting en personeel.

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem

5.2 Donateurs en sponsors

Naast inkomsten verkregen via subsidies, entreegelden, winkel en kunstuitleen doet het Stadsmuseum ook een beroep op donateurs, fondsen en sponsors. Het Stadsmuseum Doetinchem toont cultureel ondernemerschap door actief het fondsen- en sponsorwervingstraject verder uit te breiden, het donateurs aantal te vergroten en *crowdfunding* acties op te zetten. Dit doet het museum zowel voor het huidige traject als voor tijdelijke projecten in de toekomst. Hier valt voor het museum nog winst te halen. In de toekomst zullen dan ook sponsorpakketten worden ontwikkeld waarmee het museum deze groep *steakholders* beter kan benaderen en zal er in het kader van *Wijzer Werven* een trainingstraject worden doorlopen.

Hogere structurele inkomsten uit gelden van donateurs en sponsoren zal ervoor moeten zorgen dat er meer financiële ruimte komt. Waar de gemeente onze partner is en ons financieel ondersteunt, willen wij daarnaast ook een sterkere verbinding ontwikkelen met het bedrijfsleven en de samenleving. De verbinding met de gemeenschap, zo belangrijk voor het ontstaan en de ontwikkeling van de verschillende onderdelen, houden wij ook voor de toekomst vast. Incidentele subsidies en sponsorgelden zullen het mogelijk moeten maken om de ambitieuze plannen op het gebied van presentatie, ontsluiting en digitalisering te realiseren. Met het oog op draagvlak binnen onze gemeenschap geeft dat des te meer aanleiding om nog sterker dan voorheen, de actualiteit op te zoeken.

Alle donateurs worden op de hoogte gehouden van tentoonstellingen, workshops, lezingen en andere activiteiten. Daarnaast worden marketingmiddelen, zoals de website, folders bij de balie en Facebook, intensief ingezet om donateurs te werven en betrokken te houden bij het museum en haar activiteiten.

Bijlagen

Bijlage A Tentoonstellingsbeleidsplan

Tentoonstellingsbeleidsplan 2016-2019

Inleiding

Het Stadsmuseum Doetinchem kent vijf kerntaken:

1. de collectiepresentatie
2. het organiseren van wisselexposities

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem

3. educatie
4. PR
5. behoud en beheer van de collectie

Het organiseren van wisselexposities is een belangrijk onderdeel van de publieke activiteiten van het museum, omdat juist deze wisselexposities veel publiek naar het museum moeten trekken. Er moet dus een goed doordacht tentoonstellingsprogramma worden gepresenteerd. Tegelijkertijd echter is de organisatie van deze tentoonstellingen zeer complex en tijdrovend. Daarom is een tentoonstellingsbeleid op papier noodzakelijk.

Het Stadsmuseum Doetinchem heeft op de begaande grond een grote tentoonstellingsruimte tot zijn beschikking. In deze ruimte toont het museum zijn vaste collectie. Een groot deel van de ruimte wordt ingenomen door de maquette van Herbert Tomesen. Daarnaast worden in het zogenaamde zichtdepot hoogtepunten getoond uit de vaste collectie en is de voormalige huiskamer van de directeur van het postkantoor als stijlkamer ingericht. De begaande grond biedt verder plaats aan de entree, de VVV, de kunstuitlen en de museumwinkel.

Op de eerste verdieping bevinden zich het KinderStadsmuseum, een schoolklasje en een viertal expositiezen voor wisseltentoonstellingen. Hoewel het museum mooie expositiezen voor wisseltentoonstellingen tot zijn beschikking heeft, is het museum daarmee geen vrijplaats voor het tonen van de meest uiteenlopende zaken. De bezoeker van het museum moet er op kunnen vertrouwen dat hij of zij een kwalitatief hoogstaande tentoonstelling te zien krijgt die bovendien binnen de doelstellingen

van het museum vallen. In dit tentoonstellingsbeleid staat dan ook nauwkeurig aangegeven aan welke eisen een tentoonstelling moet voldoen.

Er zullen zich wellicht soms toevalligheden of 'buitenkansjes' voordoen, die om wille van het beleid natuurlijk niet per definitie moeten worden afgewezen. Per tentoonstelling zal dus een afweging worden gemaakt. Dit tentoonstellingsbeleid is daarmee een richtlijn, geen keurslijf.

1 Doelstelling en doelgroepen

Doelstelling

Het Stadsmuseum Doetinchem wil zich profileren als klein, laagdrempelig museum waar kwalitatief goede tentoonstellingen te zien **zijn** die leerzaam zijn voor jong en oud, waar een gezonde portie 'gekkigheid' niet wordt geschuwd, samenwerking met diverse andere culturele partijen wordt gezocht en waar de bezoeker naar buiten stapt met een nieuwe beleving op zak. Het museum laat de bezoeker op een aantrekkelijke manier kennismaken met verschillende facetten van de Doetinchemse en Achterhoekse cultuurhistorie en wil eveneens een podium bieden aan jong talent uit de Achterhoek op het gebied van kunst en design.

Maar wat is historisch? Iets wat 50 jaar geleden is gebeurd, 20 jaar geleden of gisteren? Het museum wil de grens niet kunstmatig trekken en beschouwt de geschiedenis als 'van vroeger tot nu'.

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem

Daarom zullen er in het museum ook hedendaagse kunst- en cultuuruitingen te zien zijn en bij tentoonstellingen over historische onderwerpen zal waar mogelijk een verband worden gezocht met het heden. Deze insteek zorgt ervoor dat een tentoonstelling niet het karakter heeft van een 'staand geschiedenisboek' maar van een dynamisch en eigentijds verhaal.

Doelgroepen

De tijdelijke exposities zijn bedoeld om steeds wisselende doelgroepen aan te spreken, zodat een breed publiek het museum weet te vinden. Het publiek dat de vaste opstelling al kent, proberen we met wisselende exposities toch regelmatig naar het museum te trekken. Daarnaast hopen we met hedendaagse kunst- en cultuurtentoonstellingen een publiek te bereiken dat wellicht minder op heeft met geschiedenis maar wel belangstelling heeft voor hedendaagse kunstuitingen. Daarnaast hoopt het museum een jong publiek aan te spreken door deze doelgroep een podium te bieden middels de Doetinchem Design Expo en de jaarlijks terugkerende 3x1 tentoonstelling voor eindexamenkandidaten van de middelbare scholen. De incidentele bezoeker, zoals de toerist, zal eerder geneigd zijn het museum te bezoeken als daar ook een aantrekkelijke en interessante tentoonstelling te zien is naast de vaste opstelling. Met het aanbieden van educatieve programma's aan scholen proberen we tot slot de jeugd voor het museum te interesseren.

Bezoekersaantallen

Uiteraard is het streven om zoveel mogelijk bezoekers naar het museum te trekken. Dit is ook een van de doelstellingen die de

komende jaren gehaald moeten worden. De kwaliteit van de tentoonstellingen mag aan dit doel echter niet ondergeschikt zijn. Uiteraard is een combinatie van een kwalitatief hoogstaande expositie die daarnaast ook het publiek zeer aanspreekt de meest ideale. Maar het museum heeft ook een educatieve taak en zal het publiek op gezette tijden een wat 'moeilijker' tentoonstelling voorschotelen, die wellicht minder bezoekers trekt maar wel tot denken aanzet.

De keuze voor een minder toegankelijk onderwerp moet beperkt worden tot één keer per jaar. Ook één keer per jaar wordt een echte 'publiekstrekker' georganiseerd, waarbij extra veel tijd en geld wordt gestoken in het genereren van publiciteit. Ook de looptijd van de tentoonstellingen zal worden opgerekt. Waar in het verleden 7 tentoonstellingen per jaar werden georganiseerd, zullen dat er in de toekomst slechts vier of vijf zijn. Een langere looptijd geeft de potentiële bezoeker de kans de tentoonstelling te 'vinden', omdat een langere looptijd ook meer mogelijkheden in de PR biedt en meer ruimte geeft om activiteiten te organiseren. Tot slot is het erg belangrijk om energie te steken in een randprogrammering rondom tentoonstellingen, die publiek naar het museum trekt. Gedacht kan worden aan lezingen, taxatiedagen, speciale rondleidingen, demonstraties en kortdurende evenementen enzovoort.

2 Tentoonstellingen

Per jaar zullen er vier tot vijf tentoonstellingen worden georganiseerd met de volgende inslag:

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem

- Twee cultuurhistorische tentoonstellingen met een looptijd van minimaal 3 maanden, waarvan een met een duidelijk educatief karakter.

Deze tentoonstellingen dienen aan te sluiten op de algemene doelstelling van het museum: het op een eigentijdse manier tonen van (onderdelen van) de geschiedenis van Doetinchem en/of de Achterhoek, nadrukkelijk in verband gebracht met het heden.

De tentoonstelling heeft bij voorkeur een duidelijke band met Doetinchem. Dit houdt in dat de expositie moet gaan over een cultuurhistorisch aspect van Doetinchem. Bij voorkeur wordt dit verhaal geplaatst in een bredere context: het gekozen onderwerp in relatie met de streek, het land, of het heden.

Heeft het onderwerp geen directe band met Doetinchem, dan kan alleen overgegaan worden tot expositie als de onderwerpen en/of de tentoongestelde objecten zeer aantrekkelijk zijn voor een zo groot mogelijk publiek. Een dergelijke tentoonstelling zal hooguit 1 x per jaar worden gehouden.

- Een tentoonstelling gemaakt door scholieren (looptijd circa 6 weken).

Het museum wil laagdrempelig zijn voor scholieren van het basis-, voortgezet en bijzonder onderwijs. Daarom zal er eens per jaar een tentoonstelling worden georganiseerd door scholieren uit Doetinchem, die ook weer zo veel mogelijk aansluit bij de algemene doelstelling.

3 Uitvoering

Samenwerking

Samenwerking met andere instanties bij het organiseren van exposities is erg belangrijk: het publieksbereik wordt er sterk door vergroot en het museum krijgt een plaats tussen andere instellingen in Doetinchem. Bovendien wordt er door subsidieverstrekken steeds meer waarde gehecht aan samenwerking met andere instanties. Samenwerking kan worden gezocht in de inhoud van de tentoonstelling, maar ook in het genereren van publiciteit en activiteiten rondom de expositie.

Bij een eventueel samenwerkingsverband met andere instellingen of personen, of gedeeltelijke uitbesteding, moet nadrukkelijk toezicht worden gehouden op de kwaliteit van de expositie. Bovendien moet de tentoonstelling zijn gemaakt binnen het concept van het museum dat hierboven is beschreven. Het museum zal dus de touwtjes in handen moeten houden en eventueel tussentijds bijsturen. Aan de betrokkenen zal dit punt bij aanvang van het project goed duidelijk gemaakt worden.

Samenwerking kan worden gezocht met plaatselijke instellingen zoals:

- Historische vereniging Deutekom
- Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers
- Fotoclubs
- Kunstenaarsverenigingen
- Scholen

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem

- De Gruitpoort
- andere musea
- Volksuniversiteit
- plaatselijke ondernemers
- De Feestfabriek
- Bibliotheek
- IVN
- Catharina Cultureel

Incidenteel is wellicht ook regionaal, nationaal en zelfs internationaal (bijvoorbeeld met grensstreken of steden uit de stedenband) een samenwerkingsverband mogelijk met bepaalde instellingen. Bovendien kan met het plannen van het expositiejaar worden ingespeeld op kortlopende evenementen die in Doetinchem en omgeving worden georganiseerd door allerlei instanties. Te denken valt bijvoorbeeld aan een jubileumjaar van een bedrijf of instelling, Open Monumentendag, Huntenkunst enzovoort.

Educatie

Elke tentoonstelling dient educatief te zijn voor jong en oud. Al naar gelang de aard van de tentoonstelling kunnen hierbij interactieve middelen worden gebruikt. Speciaal voor scholieren zal worden getracht per expositie een educatief programma op te stellen. De ene tentoonstelling zal zich daar beter voor lenen dan de andere, maar het streven is om scholen altijd iets te kunnen bieden.

De scholen worden ruim van tevoren geïnformeerd over de expositieplanning en de educatieve aanbieding van onze kant. Naast educatieve programma's wil het museum de bezoeker ook extra informatie bieden bij de tentoonstellingen zonder het spreekwoordelijke 'boek aan de muur' te moeten aanbieden. Niet elke bezoeker houdt van lezen. Hiervoor maakt het museum gebruik van QR codes, waarbij de bezoeker via de eigen smartphone of via een tablet van het museum extra informatie tot zich kan nemen.

Tentoonstellingsplan

Exposities worden door de directeur geïnitieerd. Daarnaast is er ruimte voor inbreng vanuit de medewerkers of stagiaires, maar ook kunstenaars zelf. Per voorstel wordt er gekeken naar haalbaarheid, kwaliteit en of het thema past binnen de doelstelling van het museum. Op basis van de tentoonstellingsvoorstellen en de jaarlijks terugkerende tentoonstellingen wordt een jaarplanning gemaakt waaraan een activiteiten planning wordt gekoppeld. Hierin wordt rekening gehouden met de activiteiten die in dat jaar in Doetinchem plaatsvinden, hoe de vaste feest- en activiteitendagen vallen en de jaarlijks terugkerende landelijke evenementen zoals de Open Monumenten Dag, het Museumweekend en de Gelderse Museumdag.

Een tentoonstellingsplan bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Doel van de tentoonstelling: wat willen we vertellen en wat is de 'insteek'?
2. Wat zijn de belangrijkste doelgroepen?
3. Wat voor soort tentoonstelling is het (educatief, historisch, cultureel) en hoe past deze in het beleid?
4. Hoe komt de tentoonstelling er in grote lijnen uit te zien?
5. Wat wordt de titel (en ondertitel) van de tentoonstelling?
6. Wat voor materiaal en menskracht is er nodig om de tentoonstelling te realiseren?
7. Met welke instanties/personen zoeken we een samenwerkingsverband?
8. Hoe komt de PR eruit te zien?
9. Wat doen we aan jeugdeducatie?
10. Welke nevenactiviteiten zijn te bedenken?
11. Met welk verhaal benaderen we de doelgroepen?
12. Welke subsidiemogelijkheden zijn er?
13. Welke potentiële sponsors kunnen we benaderen?
14. Wat hebben we eventuele sponsors te bieden?

Bij het vaststellen van het jaarprogramma wordt alvast gebrainstormd over deze punten en wordt bepaald wie welk punt verder onderzoekt.

Per tentoonstelling wordt een aantal mensen gevraagd te assisteren bij de praktische uitvoering en inrichting ervan zoals de werkgroep tentoonstellingsinrichting, de werkgroep educatie en de werkgroep collectie.

Tentoonstellingsagenda 2017-2018

Onbetaalbaar. Vrijwilligers in Doetinchem (6 november 2016 tot en met 29 januari 2017) Fototentoonstelling van Jantine Messing met portret- en actiefoto's van vrijwilligers werkzaam bij diverse Doetinchemse instellingen op het gebied van Kunst, Cultuur, Zorg, Sport, Dier & Natuur en Vluchtelingen. Bij de tentoonstelling verscheen het gelijknamige boek *Onbetaalbaar*

Doetinchem Design Expo 2017 (3 februari -26 maart 2017)

Tentoonstelling waarin het werk van jonge pas afgestudeerde designers van de Artez Arnhem en academie Eindhoven wordt getoond. Deze tentoonstelling is een voortzetting van de Doetinchem Design Expo die in 2015 voor het eerst plaatsvond. In samenwerking met het WEB worden verschillende kandidaten geselecteerd en een podium geboden hun werk te tonen. Naast de expositie wordt er een minisymposium georganiseerd waarbij de designers in contact worden gebracht met de Achterhoekse maakindustrie en wordt er in samenwerking met Design Café Achterhoek een speciale design tour georganiseerd. Deze editie is er speciale aandacht voor mode.

Trasssh Art. Educatieve tentoonstelling (31 maart - 28 mei 2017)

Educatieve tentoonstelling gebaseerd op het reeds bestaande mail art project waarbij aan kunstenaars wereldwijd is gevraagd om met afvalmateriaal uit hun ateliers een kunstwerk te maken met een formaat dat door de brievenbus past. Al deze kleine (post) kunstwerken worden in het museum getoond en leerlingen worden

uitgenodigd hierop te reflecteren en vervolgens uit afvalmateriaal een eigen kunstwerk te maken van hetzelfde formaat als de tentoongestelde werken. Kunstenaars uit de collectie van de kunstuitleen zijn ook gevraagd in dit project te participeren.

3 x 1 (2 juni - 23 juni 2017)

Korte tentoonstelling met eindexamenwerk van middelbare scholieren uit Doetinchem.

Buiten het Ei. Historiserende landschapsfotografie van Hans Hendriks (30 juni tot 27 oktober 2017)

Fotoproject van Hans Hendriks. Hans Hendriks heeft na het succes van zijn fotoprojecten 'Het BinnensteBuiten van Winterswijkse boerderijen' en 'Veranderend Winterswijkse Landschap' zijn concept van historiserende landschapsfotografie losgelaten op het buitengebied van Doetinchem. Zijn foto's vertellen een verhaal over de natuur- en cultuurhistorische waarde van het landschap. Onder het motto 'Als je meer weet, zie je meer'.

Achterhoekse Schilders (3 november- medio januari 2018)

Overzichtstentoonstelling met werk van Achterhoekse Schilders toen en nu.

Verwacht in 2018:

Doetinchem Design Expo 2018 (media januari tot medio maart)

Educatieve tentoonstelling (voor basisschool leerlingen) (medio maart tot medio mei)

3x1 (eind mei tot half juni)

Overzichtstentoonstelling met werk van Benhanan Jacob Gast

Overzichtstentoonstelling met werk van Joopje Huisman.

Bijlage B Collectieplan

Collectieplan Stadsmuseum Doetinchem

Inleiding

Het Stadsmuseum Doetinchem is in ontwikkeling. Educatie, samenwerking, digitalisering en PR, het zijn allemaal vlakken waarop het museum nog veel kan bereiken. De prioriteiten voor het Stadsmuseum zijn bepaald in het Beleidsplan. Hierin staat beschreven hoe we het museum graag zouden willen zien en hoe we dat denken te bereiken.

De basis van elk museum wordt gevormd door de collectie; een collectie vormt het hart van het museum, waaruit tentoonstellingen worden gemaakt. Daarnaast heeft het museum de taak zijn collectie zowel passief als actief te onderhouden en beheren en te tonen aan het publiek. Hierbij moet gedacht worden aan afdoende depotbeheer, restauratie en digitalisering enerzijds. Anderzijds

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem

moet de collectie zichtbaar zijn voor het publiek door objecten tentoon te stellen, uit te lenen of digitaal toegankelijk te maken.

In dit collectieplan wordt in kaart gebracht wat de belangrijkste deelcollecties van de verzameling van het Stadsmuseum zijn. Daarnaast staat omschreven hoe deze deelcollecties in het museum zijn gekomen en hoe we ze kunnen gebruiken. Ook is in kaart gebracht welke onderdelen in de toekomst een aanvulling behoeven en waar nog hiaten liggen.

Als je weet wat je wilt hebben, weet je ook wat niet in de collectie past. Ieder stuk dat wordt ingebracht, wordt getoetst aan de in het plan omschreven criteria. Voldoet het niet aan de criteria, dan wordt het voorwerp niet opgenomen in de collectie. In de loop der jaren heeft het Stadsmuseum ook veel collectie verkregen die niet meer aan de huidige criteria voldoet, in slechte staat verkeerd of doublures vormt. De beperkte depotruimte noodzaakt het museum voorwerpen af te stoten; dit zal zoveel mogelijk worden gedaan met inachtneming van de LAMO (Leidraad Afstoting Museale Objecten). De LAMO beschrijft duidelijk de te volgen procedure met betrekking tot objecten verkregen uit bijvoorbeeld schenkingen. Het Stadsmuseum zal zoveel mogelijk de procedures omschreven in de LAMO proberen te volgen; afwegingen om een voorwerp af te stoten worden zeer weloverwogen genomen.

Hoofdstuk 1 Doelstelling en positionering

1.1 Doelstelling

Het Stadsmuseum Doetinchem stelt zich tot doel het historisch besef van de bezoeker te vergroten door het belichten van verschillende facetten van de Doetinchemse geschiedenis. Gezien de samenstelling van de collectie en de aanwezigheid van de maquette '1940' en de kleinere maquette '1830' ligt daarbij het zwaartepunt op de 19^e en 20^e eeuw. We willen echter de grens tussen de geschiedenis en het heden niet kunstmatig trekken en betrekken daarom ook de 21^e eeuw bij de informatieverstrekking. Door nadrukkelijk een verband te leggen tussen het verleden en de huidige situatie van Doetinchem zal het historisch besef van de bezoeker toenemen en sluit het verhaal dat het museum wil vertellen aan bij de belevingswereld van het publiek. Daarbij is het museum zelf gevestigd in een monumentaal pand in Amsterdamse Schoolstijl uit 1920, ontworpen door Joseph Crouwel. Een van de mooiste Amsterdamse School voorbeelden in de Achterhoek. We streven ernaar niet alleen voorwerpen en afbeeldingen te tonen zonder enige toelichting of context, maar willen ook een verhaal vertellen. Deze doelstelling realiseren we door het aanbrengen van een heldere verhaallijn en het aanbieden van de informatie op verschillende niveaus (van algemeen tot specifiek) in de vaste opstelling en de wisselexposities. De vrijwilligers werkzaam in het museum spelen een belangrijke rol bij de informatievoorziening naar het publiek. Als uitstekende verhalenvertellers leiden zij het publiek rond waardoor er voor de bezoeker een interactieve rondgang door het museum ontstaat waarin veel extra informatie wordt geboden over de vaste opstelling en het bijzondere gebouw.

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem

De bezoeker vindt in het museum informatie over de historie van de stad. Deze informatie zal op een 'spannende' en eigentijdse manier moeten worden vormgegeven. Een bezoek aan een museum moet immers ook leuk zijn. Een aantrekkelijke vormgeving en het gebruik van nieuwe media zorgen hiervoor. Zo zal iedere bezoeker de tijd in het museum ervaren als leerzaam, avontuurlijk en onderhoudend.

1.2 Positionering

Doelgroepen

Een deel van de museumbezoekers bestaat uit *inwoners van Doetinchem*, die een sterke band hebben met de stad. Zij komen vooral kijken naar tentoonstellingen die te maken hebben met typisch Doetinchemse bedrijven, instellingen of gebruiken. De missie van het museum sluit aan op de behoeften van deze

bezoeker. Het is echter niet de bedoeling om uitsluitend een beroep te doen op nostalgische gevoelens van deze mensen. Zoals in paragraaf 1.1 te lezen valt, wil het museum geschiedenis tonen in de context van het heden. We streven dan ook naar verruiming van het blikveld van deze bezoekers door het aansnijden van onderwerpen die wel duidelijk met Doetinchem te maken hebben, maar waar de gedachte niet in eerste instantie naar uit gaat.

Dit uitgangspunt is ook zeer geschikt om *jongeren* naar het museum te trekken. De jeugd zal zich niet alleen met 'saai' geschiedenis zien geconfronteerd, maar zal de aansluiting bij de eigen tijd ervaren en zo het verleden en het heden relativeren. Aan de hand van de vaste opstelling en de maquette, kan het museum voor deze groep leerzaam en boeiend zijn. Scholen kunnen een bezoek aan het museum inplannen in hun lesprogramma. Een moderne vormgeving en interactieve media sluiten aan bij de wijze waarop de jeugd tegenwoordig informatie krijgt aangeleverd.

Elk jaar wordt er een educatieve tentoonstelling geprogrammeerd voor het basisonderwijs. In datzelfde jaar bieden we scholen van het voortgezet onderwijs een podium om hun eindexamenkandidaten Kunstzinnige Vorming te laten exposeren. Daarnaast biedt het museum een podium aan jonge designers om hun werk te tonen.

Tot slot richt het museum zich op een derde doelgroep: de *toerist*. Een toerist bezoekt de stad in de regel slechts korte tijd of een dag. Het is daarom belangrijk dat het museum een goed PR-beleid voert, zodat iedere bezoeker van buitenaf weet dat er in Doetinchem een museum is waar iets interessants te zien en te doen is. De maquette zal voor toeristen een grote trekker zijn, aangezien het een uniek

stuk betreft. Het museum moet verder zodanig zijn ingericht dat de toerist met een tevreden gevoel weer vertrekt en zijn goede ervaring aan anderen doorvertelt. Dit kan naast een boeiende tentoonstellingsprogrammering ook bereikt worden door een interessant aanbod van activiteiten zoals workshops, lezingen en rondleidingen die voor elke bezoeker een ervaring opleveren.

Positionering ten opzichte van andere musea en instellingen

In Gelderland zijn veel musea te vinden die een onderdeel van de geschiedenis van de streek belichten. Er zijn meerdere musea waar oude ambachten en klederdrachten van de streek kunnen worden bewonderd. Zo geeft het Nederlands Openluchtmuseum te Arnhem een beeld van het vroegere dagelijks leven in verschillende streken in Nederland. Gelderland is er ruim vertegenwoordigd in de zogenaamde 'Gelderse hoek'. Museum De Scheper in Eibergen en de naastgelegen museumboerderij De Vuurrever tonen respectievelijk facetten uit de geschiedenis van de streek en een volledig ingerichte 19^e -eeuwse boerderij. In Museum Smedekinck in Zelhem is te zien hoe in de 19^e eeuw in deze streek ambachtelijk klompen, kuipen en dergelijke werden gemaakt. Daarnaast hebben beide musea een grote collectie landbouwwerktuigen. In Ulft wordt de geschiedenis van de ijzerwinning getoond onder andere in het ICER. De geschiedenis van de Gelderse Tramwegen wordt tentoongesteld in het Openbaar Vervoer Museum in Doetinchem. In Doetinchem en omgeving staat een aantal kastelen waar men het kasteelleven van vroeger kan proeven. Kasteel de Slangenburg in Doetinchem is beperkt opengesteld voor publiek. In kasteel Keppel in Laag-Keppel zijn onderdelen van het interieur uit vorige eeuwen te bewonderen. In de ruimere omgeving van Doetinchem worden de

kastelen die in bezit zijn van Geldersch Landschap & Kasteelen regelmatig opengesteld voor publiek, waarbij rondleidingen worden gegeven.

Historisch fotomateriaal en archiefmateriaal kan in Doetinchem worden gevonden bij het Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers. Wij zijn van mening dat de genoemde musea en instellingen in de omgeving van Doetinchem voldoende aandacht besteden aan de streekgeschiedenis en aan oude ambachten en klederdrachten. Het Stadsmuseum Doetinchem zal zich daarom moeten onderscheiden van deze musea. Dit doen we door ons specifiek te richten op de ontstaansgeschiedenis van en het leven in de stad Doetinchem. We schetsen dus geen algemeen beeld van het maken van klompen in de 19^e eeuw, maar vertellen het verhaal van de Doetinchemse klompenmaker en de plaats die deze klompenmaker in de Doetinchemse samenleving heeft ingenomen. Onderwijs heeft een belangrijke rol gespeeld bij de groei van de stad in de 19^e eeuw. We laten zien welke Doetinchemse personen en instellingen hiervoor verantwoordelijk waren en wat zij voor de stad hebben betekend. Kortom, we proberen te tonen door welke elementen de stad is gevormd tot wat deze nu is.

Doetinchem heeft zijn belangrijkste groei gekend in de 19^e eeuw door toenemende industrialisering en aanzienlijke verbetering van de bereikbaarheid. En ook van de terugslag in ontwikkeling, veroorzaakt door de bombardementen van WOII, heeft Doetinchem zich snel hersteld. Het museum bezit uit deze perioden belangrijke deelcollecties. De nadruk in het verhaal dat in het museum wordt verteld, ligt dan ook op het thema 'de ontsluiting van Doetinchem in de 19^e en 20^e eeuw'.

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem

De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat de geschiedenis van de stad Doetinchem geen spectaculair of uitzonderlijk verloop heeft gekend, zoals bijvoorbeeld die van Nijmegen of Zutphen. De ontstaansgeschiedenis van de stad is vergelijkbaar met die van vele andere steden in Nederland. Dit betekent niet dat het museum geen bestaansrecht heeft. Integendeel: Doetinchem kan worden beschouwd als een prototype voor het ontstaan van een gemiddelde stad in Nederland. Het Stadsmuseum heeft met de grote maquette een stuk in handen dat het museum onderscheidt van bovengenoemde andere musea. Het toont op overzichtelijke schaal tot in detail een stad die als zodanig niet meer bestaat. De maquette is een prachtig middel om de missie van het museum – educatie van de bezoeker – uit te voeren.

Naast het verhaal dat wordt verteld aan de hand van de vaste collectie heeft het Stadsmuseum de beschikking over een viertal zalen voor wisseltentoonstellingen. Naast terugkerende educatieve tentoonstellingen wil het Stadsmuseum in zijn wisselprogrammering tentoonstellingen opnemen die interessante cultuurhistorische thema's belichten, hedendaagse kunst tonen of werk van jonge designers. Deze wisseltentoonstellingen hebben een link met Doetinchem en/of de Achterhoek en de objecten in deze exposities zijn doorgaans afkomstig uit bruiklenen. Voor uitgebreidere

beschrijving van het tentoonstellingsbeleid zie
Tentoonstellingsbeleidsplan.

Hoofdstuk 2 Collectiebeschrijving

2.1 Collectiehistorie

In 1933 besloot de Doetinchemse uitgever Cornelis Misset zijn verzameling historische objecten onder te brengen in kasteel Havezate Hagen. Zijn verzameling vormt de basis van de huidige collectie van het museum.

Cornelis Misset was de oprichter van de uitgeverij Misset te Doetinchem. De uitgeverij groeide begin 20^e eeuw uit tot een van de grotere in ons land en zorgde voor veel werkgelegenheid en landelijke bekendheid van de stad Doetinchem. Maar ook in het openbare leven was Cornelis Misset een geziene figuur. Zowel de uitgeverij als de figuur Misset is in Doetinchem nog steeds een begrip.

In zijn vrije tijd verzamelde Misset historische objecten. Deze verzameling deed hij in 1952 over aan de Stichting Havezate Hagen, genoemd naar het gebouw waarin de voorwerpen werden tentoongesteld. Vanaf die tijd tot aan 1997 is de collectie beheerd door leden van het bestuur, die allen op vrijwillige basis functioneerden. De naam van de Stichting is in 1982 gewijzigd in Stichting Stadsmuseum Doetinchem. Een duidelijk beleid voor collectievorming, beheer en conservering bestond niet. Pas toen het bestuur in 1997 een conservator aanstelde voor twee dagen per week is hierin meer lijn en structuur gekomen. Deze conservator heeft tevens een begin gemaakt met de registratie en passieve conservering van de collectie, later doorgezet door haar opvolgers.

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem

2.2 Deelcollecties

Doordat niet is geregistreerd op welk tijdstip de stukken in de collectie zijn gekomen, is het moeilijk iets zinnigs te zeggen over de relevantie van de stukken voor de historie van het museum en zijn verzamelgeschiedenis. Wel is een grove indeling te maken in tijd:

- ✓ Verzameling en beheer objecten door C. Misset tot aan de jaren '50.
- ✓ Beheer van de collectie Misset en de verzameling van objecten door een bestuur, in de laatste jaren onder leiding van dhr. Van den Berg en dhr. Kisman tot aan de jaren '80.
- ✓ Verantwoordelijkheid voor de collectie door een bestuur onder leiding van mevr. Simonetti en mevr. Stokman. Het beheer van de collectie lag achtereenvolgens in handen van conservatoren mevr. I. Mens en mevr. M. Bouwens en ligt momenteel in handen van de werkgroep collectie en collectieregistratie onder leiding van mevr. M. Kool.

Veel van de oorspronkelijke verzameling van Cornelis Misset is ook nu nog in de collectie van het Stadsmuseum aanwezig. De deelcollecties schoolspullen, industrie en handel (kuiperij, ijzergieterij en de GTW-collectie) en WOII zijn in het museum gekomen in de tweede periode. In de derde periode is het aandeel handel en industrie uitgebreid met de collectie Van Perlstein en Misset en zijn de kunstwerken van onder andere Chris le Roy en Jan Meinen verworven.

Niet alleen heeft het in het verleden ontbroken aan een goede administratie, ook was er geen duidelijk beleid op het gebied van de collectiesamenstelling, waardoor een zeer diverse collectie is ontstaan. In algemene zin is echter te zeggen dat een groot deel van

de voorwerpen in mindere of meerdere mate een relatie hebben met de stad Doetinchem door hun afkomst, voorstelling of genealogie.

In onderstaande tekst worden de deelcollecties beschreven en op hun cultuurhistorische waarde geschat. Tevens is aangegeven om welke redenen een deelcollectie in de toekomst onderdeel zou moeten blijven van de collectie, of juist kan worden afgestoten. Waar mogelijk wordt vermeld of de collectie in het bezit is van het museum of in bruikleen is genomen.

Het gebouw

Sinds 2011 is het Stads museum gevestigd in het voormalig postkantoor van Doetinchem. Een monumentaal pand uit 1920 gerealiseerd door Rijksbouwmeester Joseph Crouwel in Amsterdamse Schoolstijl. Van 1920 tot en met 1972 was het postkantoor in gebruik. Vanaf de jaren 1970 werd het gebouw te klein bevonden en werd er uitgeweken naar een nieuw gebouw. In 1975 werd het postkantoor gesloten. Daarna is de Sociale dienst er nog een aantal jaren in gehuisvest geweest. De verpaupering sloeg daarna toe en na diverse mislukte pogingen van de gemeente het gebouw een bestemming te geven kon uiteindelijk in 2009 met steun van de provincie een interne verbouwing bekostigd worden.

Het gebouw is van architectonische waarde als goed voorbeeld van een postkantoor in de Amsterdamse Schoolstijl. Het exterieur van het object is bijzonder goed en gaaf bewaard gebleven. Het pand valt op door zijn bijzondere vormgeving, de goede verhoudingen, het materiaal gebruik en de detailleringen. Bij de ingang is een

natuurstenen wapenschild, ontworpen door de bekende beeldhouwer Willem Brouwer

Schoolmaterialen en speelgoed

Het museum bezit een groot aantal voorwerpen dat verband houdt met het onderwijs. Zo is een schoolklasje uit circa 1930 met bijbehorende spullen (lessenaar, landkaarten, schoolbord enz.) aanwezig. Hoewel niet zeker is of alle voorwerpen uit dezelfde tijd stammen, geeft het geheel toch een goed beeld van de manier waarop toen werd lesgegeven. De deelcollectie bevat tevens een aantal oude lesmaterialen, zoals doosjes met blokjes en rondjes, 'nepgeld', telramen, oefenborduurlappen, poppenkleding een groot aantal lesboekjes en een hoeveelheid kaarten en schoolplaten. De genoemde voorwerpen zijn over het algemeen begin 20^e eeuw te dateren.

De voorwerpen uit deze deelcollectie zijn niet uniek; ze zijn in meerdere musea te vinden. Toch dient deze deelcollectie voor het museum behouden te blijven en waar mogelijk uitgebreid te worden om de volgende redenen:

- ✓ Een groot deel van de inventaris van het schooltje is afkomstig uit scholen in Doetinchem.
- ✓ Onderwijs heeft in de 19^e en begin 20^e eeuw een belangrijke rol gespeeld in Doetinchem. Ds. Van Dijk was voortrekker op het gebied van christelijk onderwijs en heeft heel wat scholen gesticht. In die context is het logisch om deze deelcollectie onderwijs te behouden, eventueel uit te breiden en ook een rol te laten spelen in de vaste opstelling.

Doelgroepen en gebruik in het museum

Het schooltje heeft een sterk nostalgische uitstraling, wat met name oudere bezoekers zal aanspreken. Jongeren kunnen kennisnemen van de manier waarop vroeger onderwijs werd genoten en zo hun eigen situatie relativeren. De bezoeker van buitenaf krijgt inzicht in de rol die het onderwijs in Doetinchem heeft gespeeld en begrijpt waarom een deel van het stadsaanzicht wordt bepaald door de oude schoolgebouwen.

Archeologische vondsten

Aanwezig zijn bodemvondsten die in de jaren 1970 in Doetinchem zijn opgegraven. Deze zijn door de Historische Vereniging Deutekom in langdurige bruikleen aan het museum afgestaan. De vondsten vertegenwoordigen meerdere tijdperken: potten, scherven, glazen en devotie-objecten uit de middeleeuwen en speelgoed en een schoentje uit latere tijden.

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem

Tevens is er een hoeveelheid archeologische vondsten uit Doetinchem in bruikleen verkregen van Museum Het Valkhof. Bij deze archeologische vondsten zitten voor zover bekend geen voorwerpen die als bijzonder gekenschetst kunnen worden; ze zijn vergelijkbaar met die in andere steden en bijzonder gave stukken zijn niet aanwezig, met uitzondering van twee potten van waarschijnlijk Romeins aardewerk. De collectie wordt in de toekomst nog verder onderzocht.

Uiteraard dient deze deelcollectie in het museum te blijven en waar mogelijk te worden uitgebreid, aangezien ze ons leert hoe onze voorouders in deze streek in de prehistorie leefden en hoe dit leven zich verhoudt tot de rest van Nederland.

Doelgroepen en gebruik in het museum

Door aanvullingen in de vorm van tekeningen, maquettes e.d. kan met deze vondsten voor de bezoeker een beeld worden geschapen van het leven in de prehistorie in het algemeen en specifiek op de plek waar Doetinchem zich nu bevindt.

Topografische kaarten

Er is een aantal landkaarten en plattegronden opgenomen in de collectie. Een van die kaarten is een lithografie uit 1910 van de vroegst bekende kaart van Doetinchem. De andere kaarten komen uit de atlas van Janssonius, Ortelius en Bleau. De kaarten zijn een aantal jaren geleden ontzuurd en opnieuw ingelijst.

Het museum bezit geen unieke of zeldzame exemplaren. Met enige moeite en geld zijn de kaarten ook tegenwoordig nog te koop. Bovendien bezit de gemeente Doetinchem een uitgebreide kaartencollectie, waaronder ook exemplaren van de kaarten die het

museum bezit. Maar het mag duidelijk zijn dat ieder museum dat zich met het verleden bezighoudt waarde hecht aan landkaarten en plattegronden. Met name voor informatie over de ligging van bouwwerken in het verleden zijn ze van belang. Ze tonen daarnaast ook hoe de natuurlijke situatie in het verleden was. Bovendien geven sommige oude kaarten door 'driedimensionale' weergave ook nog informatie over bepaalde gebouwen.

Doelgroepen en gebruik in museum

Kaarten kunnen worden gebruikt als illustratie en oriëntatie bij het verhaal dat met de vaste opstelling wordt verteld.

GTW

De collectie GTW, ook wel GTM en GSM geheten, is een bruikleen van Oostnet, inmiddels overgegaan in de Stichting HSA, Winterswijk. De rest is eigen bezit van het museum (uit schenkingen verkregen) en in permanent bruikleen gegeven aan het Openbaar Vervoer Museum. De collectie is zeer divers en omvat onder andere foto's, gedenkboardjes, kaartjesknippers, haltepalen et cetera. De meest van deze voorwerpen hebben op zich weinig museale waarde. Ze verkrijgen hun waarde doordat ze door hun vroegere gebruik of door afbeelding en opschrift verbonden zijn met de GTW. Het is belangrijk om deze deelcollectie te behouden, omdat de GTW een impuls heeft gegeven aan de ontsluiting van Doetinchem in de 19^e eeuw.

Wapentuig

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem

De collectie wapens in het Stadsmuseum Doetinchem is klein en geeft geen goed beeld van verdedigingsstuig door de eeuwen heen. Een aantal van de stukken is echter redelijk uniek in Nederland. De museumcollectie bevat een zwaard dat zeer waarschijnlijk uit de 8^e of 9^e eeuw stamt en het 'Noormannenzwaard' wordt genoemd. Het is in 1965 door een onbekend persoon omschreven als een uniek exemplaar. Ook drs. Van der Sloot van het Legermuseum in Leiden stelde belang in het zwaard. Het zwaard is een bodemvondst in de omgeving van Doetinchem en het vertelt dus iets over de aanwezigheid van Noormannen in deze streek. Een tweede belangrijk stuk is het zogenaamde 'kanon', een langdurige bruikleen van de Gemeente Doetinchem. Het is een 15^e/16^e eeuwse vuurwapen dat gebruikt moet zijn bij de verdediging van Doetinchem. Dit soort vuurwapens is in die tijd algemeen gebruiksgoed geweest. Ons exemplaar is echter redelijk uniek omdat het de originele richtstaaf nog heeft. Er is tevens een viertal haakbussen aanwezig uit de 16^e eeuw, die bijzonder zijn door het feit dat de haak (die een terugslag moet tegengaan) er nog aan zit. Bovenstaande wapens zijn gebruikt bij de verdediging van Doetinchem door de eeuwen heen. Hoewel soortgelijke wapens niet uniek zijn in Nederland, zegt het feit dat ze in Doetinchem gebruikt zijn ter verdediging iets over de vorming van de stad. Ze zijn zeer goed bruikbaar om in de vaste opstelling het verhaal over de verdediging van de stadsmuur te illustreren. De genoemde wapens dienen om deze redenen behouden te blijven voor het museum. Daarnaast zijn er zeldzame exemplaren bij, wat behoud ook legitimeert. Tot slot zijn de wapens onderdeel van de oorspronkelijk collectie van Misset (zie paragraaf 2.1). Verder

onderzoek naar de conservering en cultuurhistorische waarde van de genoemde wapens zal worden verricht.

Doelgroep en gebruik in museum

Enkele wapens verdienen een plek in de vaste opstelling omdat het unieke exemplaren zijn en daarnaast een goed beeld geven van de verdediging van de stad in het verleden. De bezoeker begrijpt dat de huidige vorm van de binnenstad is ontstaan door de bouw van de verdedigingsmuur rond de stad. Bovendien spreken de voorwerpen tot de verbeelding en zijn ze spannend om te zien.

Industrie en handel

Misset

In 2003 is een groot aantal voorwerpen in langdurige bruikleen verkregen van drukkerij Misset. Eind 2004 is daar een aantal voorwerpen bijgekomen als schenking, en is tevens de langdurige bruikleen van 2003 omgezet in een schenking. De voorwerpen vertegenwoordigen verschillende fases in de ontwikkeling van het drukwerk. Zo zijn bijvoorbeeld verworven twee gevulde letterbakken, loodgietsels met hun gietgereedschappen, clichés van verschillende materialen en uit latere tijd een ponsmachine. Deze bruikleen, die wellicht over een aantal jaren door Misset omgezet wordt in een schenking, is een zeer welkome aanvulling op de collectie van het Stadsmuseum. Door de vestiging van industrie, waaronder drukkerij Misset, werd de stad begin 20^e eeuw aantrekkelijk voor wonen en werken. Misset heeft bovendien landelijke bekendheid gekregen, wat ook de stad Doetinchem op de

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem

kaart zette. Bij de overdracht is een uitgebreide toelichting gegeven op het gebruik van de voorwerpen in het drukproces.

Doelgroep en gebruik in museum

Vanwege de hierboven beschreven plaats die Misset innam in de industriële ontwikkeling, verdient deze deelcollectie een plaats in de vaste opstelling. In 1999 is in het museum een grote Misset-tentoonstelling geweest. Over een aantal jaren zou deze kunnen worden herhaald. Ook kunnen enkele voorwerpen onderdeel uitmaken van een tentoonstelling over de industrie in Doetinchem. Oud-werknemers en mensen die zich met grafische vormgeving en het uitgeverysvak bezighouden, zullen zich interesseren voor de verkregen stukken. Toeristen en kinderen krijgen een beeld van het belang van de vestiging van industrieën als Misset voor de ontwikkeling van de stad.

Van Perlstein

Het museum heeft een grote hoeveelheid voorwerpen in langdurige bruikleen die afkomstig is uit het bedrijf Van Perlstein, een distilleerderij uit Doetinchem. Hieronder vallen flessen drank, materialen die bij het stoken werden gebruikt, reclamemateriaal et cetera.

Om meerdere redenen dient deze collectie behouden te worden voor het museum, waar mogelijk worden uitgebreid en (in delen) te worden getoond aan het publiek.

De relatie met de stad Doetinchem is evident. Van Perlstein van een bekend bedrijf en de familie Van Perlstein een bekende familie, die ook in het Joodse leven een rol heeft gespeeld.

- De stokerij is in de 19^e eeuw opgericht en past dan ook uitstekend in het rijtje deelcollecties GTM, kuiperij en ijzergieterij.

Doelgroepen en gebruik in het museum

Veel Doetinchemse bezoekers zullen de naam Van Perlstein of leden van de familie nog kennen. De jonge bezoeker en de bezoeker van buitenaf krijgt een idee van de handel en industrie in het 19^e-eeuwse Doetinchem. Een deel van deze collectie is opgenomen in de vaste opstelling.

Pompenboeken

Het museum bezit een aantal zogenaamde pompenboeken. In de 18^e eeuw werden de Doetinchemse waterputten voorzien van houten pompen. Deze werden onderhouden door de buurt. Alle bijzonderheden over dit onderhoud werd bijgehouden in de pompenboeken. Deze deelcollectie is belangrijk vanwege haar directe relatie met Doetinchem. De boeken moeten dan ook zeker bewaard blijven voor de toekomst en daarom zijn de originelen overgebracht naar het Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers. Deze instelling heeft betere depotcondities voor de conservering van papier. Het Stadsmuseum beschikt over een aantal goede kopieën die in de vaste opstelling zijn opgenomen.

Doelgroep en gebruik in museum

Vele bezoekers zullen geen weet hebben van de manier waarop in vroeger tijden met water werd omgegaan. Door het verstrekken van informatie hierover aan de hand van pompenboeken, zal het historisch besef van de bezoeker worden vergroot. Bovendien staat

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem

een aantal Doetinchemse families met naam en toenaam in de boeken genoemd, wat voor sommigen een aangename herkenning zal zijn. Tot slot zijn de boeken aantrekkelijk om te tonen door de soms curieuze zaken die erin vermeld staan over aanschaf van onderdelen, boetes enzovoort.

WOII

In de collectie zijn veel pamfletten, bonnen, aanplakbiljetten e.d. van WOII ondergebracht. Daarnaast bezit het museum een aantal foto's van de verwoestingen die het bombardement van de geallieerden in 1945 heeft aangericht. Hoewel deze collectie waarschijnlijk geen unieke stukken bevat, dient hij behouden te worden voor het museum om de volgende redenen:

- ✓ De stukken zijn veelal plaatselijk; Doetinchem wordt met naam genoemd. Dit zal vooral de Doetinchemse bevolking aanspreken en de oorlog voor de jeugd ook minder abstract laten zijn: zij zien dat Doetinchem daadwerkelijk onder de oorlog heeft geleden.
- ✓ De huidige vorm van de stad is zeer sterk beïnvloed door de bombardementen, die een groot deel van de binnenstad hebben weggevaagd. De 'maquette 1940' laat zien hoe Doetinchem er voor de verwoestingen uitzag. Met de deelcollectie kan een voor- en nabbeeld geschetst worden.

Doelgroepen en gebruik in museum

Voor oudere bezoekers is de oorlog een zeer ingrijpende periode in hun leven geweest. Zij zullen geïnteresseerd zijn in voorwerpen en afbeeldingen uit deze periode. De Doetinchemse jeugd wordt zich

bewust van de gevolgen die de oorlog op de stad en zijn inwoners heeft gehad.

Achterhoekse schilders

Chris le Roy was een van de initiatiefnemers voor de oprichting van de Achterhoekse Kunstkring in 1941. Van hem is een groot aantal werken in de collectie aanwezig. Le Roy is als tekenaar bij drukkerij Misset in dienst geweest. De werken van Chris le Roy zijn van hoge artistieke kwaliteit. Dit geldt in mindere mate ook voor het werk van illustrator Jan Meinen. Ook hij maakte als tekenaar carrière bij Misset en was net als Le Roy lid van de kunstkring. De werken van beide kunstenaars zijn geschonken aan het museum door de firma Misset.

Er is dus een duidelijke band tussen deze kunstenaars en het Doetinchemse bedrijf Misset. De deelcollectie is om die reden dan ook behoudenswaardig. Bovendien bepaalde de Achterhoekse Kunstkring in de jaren '40 en '50 het artistieke klimaat in Doetinchem. Hoewel het werk van deze kunstenaars landelijk gezien niet tot een invloedrijke stroming behoorde, is het toch belangrijk deze kunst in het museum te verzamelen. De werken zeggen immers iets over de stand van de kunst in Doetinchem ten opzichte van die in Nederland.

Frans Storm

Doelgroep en gebruik in het museum

Ongetwijfeld heeft een aantal oudere inwoners van Doetinchem tekenles gehad van Meinen of Le Roy. Daarnaast zijn zij bekend van de tekeningen die ze maakten voor de verschillende uitgaven van uitgeverij Misset. Een deel van de Doetinchemmers zal om die reden in hun werk zijn geïnteresseerd. De collectiestukken kunnen worden getoond in het kader van een expositie(onderdeel) over het artistieke klimaat van Doetinchem in de 20^e eeuw. Het werk is door de hoge artistieke kwaliteit aantrekkelijk voor iedere bezoeker die daar oog voor heeft.

Textiel

De collectie textiel die het museum bezit, is in omvang niet erg groot. Hij bestaat uit circa 15 letterdoeken met verschillende haak-

en borduursteken. Een aantal ervan is gedateerd. Aan te nemen is dat alle uit begin 20^e eeuw stammen. Van de gebreide en gehaakte kinderkleertjes die het museum bezit, is de datering moeilijker, maar de meeste exemplaren zullen ook in de eerste helft van de 20^e eeuw zijn gemaakt. De herkomst is onbekend, maar waarschijnlijk is alles door schenking in het museum terecht gekomen. Daarnaast bezit het museum enkele vaandels.

Handwerk van deze aard is de laatste tijd gezocht. De kwaliteit van het handwerk in de collectie van het Stadsmuseum zal in de toekomst moeten worden onderzocht. De voorwerpen zeggen iets over het huishoudonderwijs aan het begin van de 20^e eeuw in Doetinchem (zie deelcollectie schoolspullen). Daarom wordt deze collectie behouden.

Doelgroep en gebruik in het museum

De oudere bezoeker zal wellicht de onderwijsmethode herkennen. Men zal waardering kunnen opbrengen voor het vakwerk waarmee de lappen zijn gemaakt. Het historisch besef groeit als men het handwerk van vroeger vergelijkt met de huidige confectie. Jongere bezoekers kunnen zich een beeld vormen van het meisjesonderricht van vroeger in vergelijking met hun eigen situatie.

Oude ansichtkaarten en foto's

Het Stadsmuseum bezit een grote collectie oude ansichtkaarten en foto's, onder andere uit de collectie Putman. Deze collectie vormt een waardevolle bron voor de inwoners van Doetinchem omdat ze een beeld laten zien van het Doetinchem van vroeger. Deze collectie

wordt veelvuldig geraadpleegd en dient daarom behouden te worden omdat zij kan worden gezien als waardevol beeldarchief. Voor de bezoeker is het mogelijk om uit de Putman collectie foto's na te bestellen. Hiervan wordt met regelmaat gebruik gemaakt.

Educatieve Collectie

Verschillende objecten in de collectie van het Stadsmuseum hebben geen grote museale waarde, maar komen ook niet direct in aanmerking voor afstoting. Deze objecten kan het museum inzetten als zogenaamde educatieve collectie. Dit houdt in dat de objecten als rekwisiet gebruik kunnen worden in educatieve tentoonstellingen (ze hoeven immers niet achter glas en mogen aangeraakt worden) of binnen lespakketten op scholen. Binnen het collectieregistratiesysteem Adlib zal deze collectie onder een aparte categorie worden opgenomen.

Hoofdstuk 3 Collectieregistratie

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de mate van registratie van de collectie. Deze registratie is grotendeels in handen van vrijwilligers. In de toekomst zal dit hoofdstuk verder worden uitgewerkt tot een registratieplan.

3.1 Registratiegraad

Schriftelijke registratie

Nagenoeg alle collectiestukken zijn genummerd, beschreven en gefotografeerd. Op de vroeger gebruikte fotokaart staat aangegeven waar het stuk zich bevindt en deze oude vorm van registratie is

inmiddels omgezet in het collectieregistratiesysteem Adlib. De beschrijving van de stukken is in de loop der jaren sterk verbeterd. Tegenwoordig ligt de registratie in handen van twee tot drie personen, die een korte cursus 'registratie en documentatie' hebben doorlopen; hierdoor is uniformiteit ontstaan in de mate van registratie en ondergaan alle objecten hetzelfde administratieve traject.

Zoals al eerder aan de orde is geweest, is in het verleden slecht geregistreerd wat de herkomst van een voorwerp is. Dit komt omdat de registratoren hierover niet altijd goed werden ingelicht. Tegenwoordig is deze administratie goed op orde, zodat dit probleem zich niet meer voordoet bij voorwerpen die nieuw in de collectie komen. Sinds een aantal jaren wordt elk object digitaal gefotografeerd en beschreven op een uitgebreid registratieformulier, waarbij ook de standplaats wordt vermeld. Ten slotte worden alle gegevens, inclusief foto, in het computerprogramma Adlib opgeslagen.

Computerregistratie

Ongeveer 3000 collectiestukken zijn inmiddels in het computerbestand Adlib ingevoerd. In de conversie van het oude registratiesysteem naar Adlib zijn diverse gegevens in verkeerde velden terecht gekomen. Dit is een vaak voorkomend probleem bij conversies. Zo staan bijvoorbeeld data en persoonsnamen op diverse manieren in de computer. Herstel hiervan is tijdrovend maar wel uitvoerbaar en wordt voortdurend aangepast en verbeterd.

3.2 Documentatie

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem

De informatie die in het museum aanwezig is over de collectiestukken, is niet altijd volledig. Er is in het verleden helaas niet overgegaan tot het op schrift stellen van alle bekende informatie over de voorwerpen. Met het verzamelen van allerlei informatie wordt momenteel per deelcollectie een begin gemaakt door vrijwilligers. In de toekomst zullen we elke deelcollectie systematisch onderzoeken.

Kerncollectie

De eerder genoemde deelcollecties vormen de kerncollectie van het museum. Daaraan kunnen nog enkele afzonderlijke voorwerpen worden toegevoegd die belangrijk zijn voor het museum.

De 'schoen van Limp' is bekend in heel Doetinchem. Het is een oude leren schoen met een haak waaraan een prachtig verhaal is verbonden van een dakdekker die in de 17^e eeuw van de kerktoeren viel en aan de haak bleef hangen. Het verhaal is op een onbekend moment opgetekend.

Uit dezelfde tijd stamt een ordonnanskoker die van een Doetinchemmer is geweest die met vele stadsgenoten voor Napoleon te strijde trok. Slechts hij en nog een stadsgenoot zijn levend in Doetinchem teruggekeerd uit de strijd. Ook bevat de collectie van het Stadsmuseum een bekken en slaghout van de laatste stadsomroeper.

Vier 19^e eeuwse aquarellen van de stadspoorten uit de collectie, gemaakt door een Doetinchemse tekenleraar, zijn zeer aardig om te zien en horen in het museum thuis. Verder bezit het museum een

aantal prenten van Hendrik Spilman, gemaakt naar tekeningen van Jan de Beijer. Tot slot heeft het museum twee 19^e-eeuwse vaandels van de Gemeente Doetinchem in bruikleen die zeker behouden moeten worden, maar niet getoond kunnen worden omdat ze zeer kwetsbaar zijn.

Deze kerncollectie vormt geen homogeen geheel. De hele geschiedenis van Doetinchem kan er niet mee worden verteld. Het heeft ook geen zin om daarnaar te streven. Sommige delen uit de Doetinchemse geschiedenis zijn nu eenmaal voorgoed verloren gegaan. Wel kan het museum met de kerncollectie een aardig beeld geven van de speerpunten in deze geschiedenis die bepalend zijn geweest voor het verloop ervan. Ook zijn bij de voorwerpen enkele persoonlijke verhalen te vertellen. Net als iedere stad heeft ook Doetinchem zijn helden en zonderlingen. Het is belangrijk dat de voorwerpen die aan hen herinneren en de verhalen die daarbij horen, worden bewaard en getoond.

Alle genoemde onderdelen (met uitzondering van de vaandels) zijn momenteel te zien in de vaste opstelling. De deelcollecties vormen tevens het uitgangspunt of dienen ter ondersteuning voor wisseltentoonstellingen die in het museum worden georganiseerd.

Het Stadsmuseum beschikt tevens over een aantal digitale en audiovisuele middelen waarin collectie en/of collectie onderdelen worden getoond of ter sprake worden gebracht.

In de *Sonic chair* is een reeks interviews te zien met Doetinchemmers die verhalen over de bombardementen op Doetinchem en hoe zij die hebben ervaren. Deze vorm van *oral history* behoort tot de collectie van het museum en sluit prachtig

aan op de grote maquette. Ook de *multitouch*tafel is een vorm van gedigitaliseerde collectie. De tafel biedt de bezoeker de mogelijkheid door de maquette te lopen middels een 3D-animatie. Daarnaast kan op de tafel de zogenaamde *hizz quiz* worden gespeeld door kinderen. Deze quiz geeft op een spelende manier informatie over de geschiedenis en de objecten in het museum. Tot slot biedt de tafel toegang tot de Collectie Gelderland en een kaart van Gelderland; de bezoeker kan objecten uit verschillende musea, maar ook uit het Stadsmuseum, bekijken en extra informatie tot zich nemen. Deze vorm van digitalisering maakt objecten toegankelijk die niet in de opstelling zijn of kunnen worden opgenomen.

Hoofdstuk 4 Behoud en beheer

4.1 Behoud algemeen

De structurele aanpassingen die het museum moet doorvoeren betreffende passieve conservering, worden vastgelegd in een apart behoudsplan en worden hier daarom niet verder uitgewerkt. Over conservering in het algemeen is het volgende te zeggen.

In de ideale omstandigheden zou het zo moeten zijn dat, zodra we een voorwerp waardevol genoeg achten om in de collectie op te nemen (zie de selectiecriteria in paragraaf 5.2), we het ook op de juiste wijze onderhouden. Met andere woorden, als we restauratie/conservering niet de moeite waard vinden, zou het

voorwerp ook niet in de collectie opgenomen moeten zijn of worden.

De huidige collectie van het museum wordt momenteel getoetst aan genoemde criteria. Voorlopig gaan we er van uit dat alles in de collectie een goede conservering verdient. Stukken die direct aan restauratie toe zijn, toetsen we eerst aan de in dit plan beschreven criteria voor behoud/afstoten (paragraaf 5.2). Indien we beslissen dat we het collectiestuk willen behouden, zal restauratie plaats moeten vinden door gediplomeerde en geregistreerd restauratoren. Zo niet, dan wordt het niet gerestaureerd en wordt het stuk op den duur afgestoten.

4.2 Fysieke toestand en bewaaromstandigheden

De collectiestukken worden grotendeels in het depot op de zolder van het museum bewaard. De meeste voorwerpen liggen in Magistakasten, waarvan de planken zijn voorzien van een laag polyethyleenschuim. Een aantal papieren collectiestukken is opgeborgen in ladekasten. Luchtvochtigheid en temperatuur worden regelmatig gemeten met een thermohygrograaf. Er is een luchtbevochtiger aanwezig in het depot. In het depot valt geen daglicht binnen; kunstlicht (tl) krijgen de voorwerpen slechts enkele uren per week, als er werkzaamheden in de ruimte worden verricht. In de schuur staat een aantal grote en minder kwetsbare collectiestukken. Het klimaat van deze ruimte moet nog worden gemeten en eventueel gecorrigeerd. Er komt geen daglicht in deze ruimte en zeer zelden worden de lichten ontstoken.

De tentoonstellingsruimtes op de begane grond van het museum zijn geklimatiseerd; er valt echter in alle ruimtes veel daglicht

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem

binnen. Enkele ramen zijn voorzien van UV-werende folie, met name de daklichten boven de maquette. Iedere ruimte van de permanente opstelling wordt middels thermohygrografen gemeten op relatieve luchtvochtigheid en temperatuur. Indien nodig kunnen de wisselexpositieruimtes op de eerste verdieping worden verduisterd. Verlichting vindt plaats middels LED-verlichting.

Hoofdstuk 5 Collectievorming

5.1 Verzamelen

Het ligt voor de hand dat een museum als het Stadsmuseum Doetinchem zich in de eerste plaats richt op het verzamelen van voorwerpen die met de stad Doetinchem en zijn inwoners te maken hebben. Maar niet alles waaraan de naam Doetinchem is

verbonden, wordt per definitie verzameld. Omgekeerd wordt een aangeboden stuk van waarde dat niets met Doetinchem te maken heeft niet per definitie geweigerd. De soms gehoorde uitspraak 'het Stadsmuseum Doetinchem verzamelt alles wat met Doetinchem te maken heeft' behoeft dus enige nuancering.

Zoals al eerder is vermeld, bestond er in het verleden geen duidelijke beleidslijn aangaande collectievorming. De schrijvers van het rapport 'Herinrichting Stadsmuseum Doetinchem' formuleren dit als volgt: 'Je zou kunnen stellen dat het museum elk object dat wordt aangeboden met beide handen aangrijpt.' Tegenwoordig is men het er in de museumwereld echter over eens dat niet alles kan worden bewaard. Op het congres 'Grenzen aan de groei' in 1999 gehouden, is dan ook de noodzaak uitgesproken om te 'ontzamelen'. De conclusie van het congres was dat afstoten mag, mits er regels van zorgvuldigheid worden gehanteerd. Deze zijn vastgelegd in de brochure 'Handreiking bij het afstoten van museale collecties' en 'Leidraad voor het afstoten van museale objecten'.

Het huidige bestuur van het Stadsmuseum onderschrijft de conclusie die is getrokken tijdens bovengenoemd congres. Het museum gaat voor kwaliteit, niet voor kwantiteit. Ook het Stadsmuseum Doetinchem zal een strenge selectie moeten toepassen bij aannname en/of aankoop van objecten. Bovendien moet de bestaande collectie kritisch worden bekeken en zal eventueel tot afstoting worden overgegaan.

Het museum is klein en heeft weinig expositie- en depotruimte. Gehele inventarissen van bedrijven of winkels kunnen dus om

praktische redenen niet in zijn geheel in de collectie worden opgenomen. Bovendien richt het museum zich op een klein gebied; de stad Doetinchem. Zaken die streek- dan wel stadsgebonden zijn, komen in een ander museum dus beter tot hun recht. Als we besluiten om het aangeboden voorwerp niet op te nemen, zoeken we waar mogelijk een museum dat de stukken wel wil opnemen. Het Stadsmuseum speelt dan dus een bemiddelende rol. De hieronder genoemde selectiecriteria zijn in 2014 vastgesteld door de werkgroep collectieregistratie.

Tot nu toe is alleen gesproken over passief verzamelen. Van actief verzamelen is eigenlijk geen sprake, gezien het zeer beperkte aankoopbudget van het museum. Eventuele aankopen worden dus zeer zorgvuldig afgewogen. Daarbij moeten we ons afvragen of het object voldoet aan de in dit plan beschreven selectiecriteria, of het een duidelijke verrijking van de collectie is en of het een unieke kans is het stuk te verwerven. Bovendien dient altijd in ogenschouw te worden genomen dat aanschaf van een waardevol stuk ook later kosten met zich mee brengt (actieve passieve conservering, beveiliging, verzekering e.d.). Dezelfde overwegingen gelden voor het actief verwerven van bruiklenen.

5.2 Selecteren

Om een voorwerp goed te kunnen beoordelen, moeten de volgende vragen zijn beantwoord. Deels kunnen we daarvoor terecht bij de aanbieder van het stuk, een andere deel zal wellicht door onderzoek moeten worden achterhaald.

- ✓ Heeft het object betrekking op (een belangrijke inwoner) van Doetinchem of nabij gelegen plaatsen.

- ✓ Is het typerend voor Doetinchem.
- ✓ Heeft het object betrekking op een groter gebied dan Doetinchem en omgeving en dan ook impliciet op Doetinchem.
- ✓ Is het een uniek stuk en daardoor een welkome aanvulling op de reeds bestaande collectie.
- ✓ Is het stuk in goede staat en geschikt voor expositie.
- ✓ Past het object qua omvang in de tentoonstellingsruimten dan wel het depot.
- ✓ Is het object geschikt om in een van de tentoonstellingen te worden opgenomen ook al voldoet het niet zozeer aan bovengenoemde voorwaarden.

Als eenmaal voldoende gegevens over het voorwerp bekend zijn, kan het worden getoetst aan onderstaande selectiecriteria die specifiek voor het Stedsmuseum Doetinchem gelden. We delen het voorwerp daarvoor in bij een van de drie volgende groepen.

1. Het voorwerp past in een van de deelcollecties van het museum

Een dergelijk voorwerp wordt niet zonder meer aangenomen. Eerst moet worden onderzocht of dit object wel een waardevolle aanvulling is op deze deelcollectie: is het een voorwerp dat een hiaat in de collectie vult of is het iets waarvan er al enkele, wellicht in betere staat, in de deelcollectie aanwezig zijn? In dat laatste geval kan overwogen worden het object niet aan te nemen. Blijkt het voorwerp inderdaad een goede aanvulling op de betreffende deelcollectie te zijn, dan wordt het aangenomen.

Voorwerpen die in een deelcollectie passen waarvan in paragraaf 2 is vastgesteld dat ze op den duur moeten worden afgestoten, worden niet aangenomen.

2. Het voorwerp past niet in een van de deelcollecties, maar heeft wel een bepaalde relatie met Doetinchem of de nabije omgeving.

Als een dergelijk voorwerp wordt aangeboden, bekijken we waar de relatie met de stad uit bestaat.

a. Afkomstig uit Doetinchems gebouw/bedrijf

Een voorwerp dat uit een Doetinchems gebouw komt maar verder niets 'Doetinchems eigens' heeft en in heel Nederland gevonden zou kunnen worden, hoeft niet te worden verzameld. Een etalagepop uit het Doetinchemse filiaal van de HEMA wordt afgewezen; een uithangbord dat speciaal gemaakt is voor het Doetinchemse bedrijf Van Perlstein wordt aangenomen.

b. Naamsvermelding van de stad

Naamsvermelding van de stad op het object leidt niet direct tot aannname c.q. behoud. Een dergelijk object kan immers wellicht in heel Nederland worden gevonden, met telkens een andere naam erop, of in grote hoeveelheden zijn gemaakt (bijvoorbeeld een kalender). In dat geval kan dit voorwerp dan ook niet worden gezien als 'typisch Doetinchems' en we nemen het niet aan.

c. Afbeelding van de stad

Een object dat (een gedeelte van) Doetinchem op een bepaald moment in de tijd afbeeldt, kan waardevol zijn als documentatie, maar wordt niet per definitie in de collectie opgenomen. De

documentaire waarde van de afbeelding dient te worden getoetst. Zo moet worden bekeken of de afbeelding informatie verstrekt die we nog niet kennen van andere (meer informatieve) media. Is dit niet het geval, dan nemen we het voorwerp niet aan. Indien het voorwerp wel een grote esthetische waarde heeft, nemen we het stuk op in de museumcollectie. Zo wordt bijvoorbeeld een kwalitatief hoogstaand schilderij van de kerk van Doetinchem in 1940 opgenomen in de collectie. Een slecht werk met hetzelfde thema wordt geweigerd.

d. Achtergrond

Soms worden voorwerpen aangeboden die niet aan bovengenoemde kenmerken voldoen maar door hun achtergrond, het verhaal, met de stad zijn verbonden. Dit kan zitten in het vroegere gebruik van het voorwerp of in verbondenheid met de naam van een persoon of familie die een belangrijke rol heeft gespeeld in (de geschiedenis van) Doetinchem. Voorbeeld is een in 2003 geschonken zilveren sigarettenkoker met inscriptie '1880-1905', gemaakt ter gelegenheid van het 25-jarg ambtsjubileum van S. Horsting, secretaris van Stad Doetinchem. Dergelijke voorwerpen nemen we op in de collectie.

3. Het voorwerp heeft geen enkele connectie met Doetinchem

Voorwaarde voor het aannemen van een dergelijk object is dat het waardevol is als cultuurhistorisch object voor de geschiedschrijving van Nederland. Waardevol wil zeggen dat het object relatief uniek is en niet in veel musea kan worden bekeken. Het voorwerp wordt niet in de collectie van het Stadsmuseum opgenomen, maar door ons in een ander museum ondergebracht.

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem

5.3 Afstoten

Op de hier opgestelde criteria kan zowel een verzamelbeleid als een afstotingsbeleid worden gebaseerd. Duidelijk zal zijn dat van het grootste belang is om achtergronden van het object te achterhalen. Voordat overgegaan kan worden tot afstoting of teruggave van een collectieonderdeel, dienen bovengenoemde vragen dus eerst te worden beantwoord. Bovendien moet worden achterhaald of het een schenking heeft betreft of een bruikleen. Afstoten van stukken waarvan de status niet bekend is, moet dan ook met grote zorgvuldigheid gebeuren.

Als regel kan worden bepaald: als een voorwerp 15 jaar of langer in de collectie is zonder dat iemand zich als eigenaar heeft gemeld, kan worden overgegaan tot afstoting als bruikleen aan een ander museum. Ook kunnen we het voorwerp schenken aan een instantie die zich erover ontfermt, met in de schenkingsakte de bepaling opgenomen dat, mocht de ontvanger iets met het voorwerp willen doen, hij of zij eerst contact opneemt met het museum. De stukken kunnen in geen geval worden vernietigd.

In de collectie zijn enkele stukken opgenomen die feitelijk niet in een museumcollectie thuishoren, maar die als informatiebron dienst doen, zoals fotokopieën met teksten of afbeeldingen. Deze stukken kunnen vrij gemakkelijk uit de collectie worden verwijderd en in het informatiearchief worden opgenomen. Dit geldt eveneens voor de eerder genoemde objecten die in aanmerking komen voor de educatieve collectie.

Hoofdstuk 6 De toekomst

Wat is, met het voorgaande collectieplan als uitgangspunt, de taakstelling van het museum in de toekomst? Om prioriteiten te bepalen is een beleidsplan opgesteld, waarin staat beschreven hoe de stand van zaken momenteel is, hoe we het graag zouden willen zien en op welke manier we dit kunnen bereiken. De huidige collectie van het Stadsmuseum omvat weliswaar enkele unieke objecten met een boeiend verhaal, maar biedt niet genoeg mogelijkheden tot volwaardige op zichzelf staande exposities. Het museum moet aanvulling zoeken in de vorm van bruiklenen en zijn bestaande collectie op een prikkelende manier gaan presenteren, door binnen zijn tentoonstellingen combinaties te zoeken met andere partijen. Dit kunnen andere musea zijn, maar ook kunstenaars of bekende Achterhoekers die zich aan de collectie en daarmee het museum verbinden. Ten aanzien van behoud en beheer van de collectie en collectievorming – de onderwerpen van dit collectieplan – is samenvattend het volgende te zeggen.

Collectievorming

De collectie wordt grondig getoetst aan de gestelde criteria. Op basis daarvan beslissen we of we de betreffende stukken behouden of afstoten. Daarvoor moet echter eerst nog veel onderzoek worden verricht naar de aard, afkomst en waarde van de stukken. Duidelijk is dat we voor elk nieuw ingekomen stuk de administratie zeer zorgvuldig bijhouden

Behoud en beheer

Voor behoud en beheer van de collectie stellen we in de nabije toekomst een behoudsplan op. Thema's als reiniging van de depots

en depotstukken, passieve conservering, actieve conservering en klimaatbeheersing komen daarin aan de orde. Deze zaken zijn op dit moment op een aanvaardbaar niveau, maar zullen in de toekomst worden verbeterd en gestructureerd.

Bijlage C: Begroting 2017 + prognose 2018, 2019, 2020

Begroting 2017

BATEN

Subsidie 82.918

Opbouw subsidie:

Subsidie exploitatiekosten incl.

Subsidie huur + energiekosten incl.

(gas, water, elektra)

Indexering verhoging huur 315

Totaal subsidie: 83.233

Opbrengsten

Kunstuitleen 6.000

Winkel 11.000

Entree (incl. Rondleidingen,

MJK vergoedingen etc.) 15.000

Donaties/ schenkingen 5.000

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem

Deutekom 2.500

Sponsoring/fondsen 13.000

Verhuur Stijlkamer 800

Totaal Opbrengsten 53.300

TOTAAL BATEN 136.533

LASTEN

Personeel (inc. Sociale lasten) 49.000

Deskundigheidsbevordering 1.000

Vrijwilligerskosten 2.500

Totaal personeelskosten 52.500

Afschrijlingslasten:

Algemeen 1.000

Sonic Chair	500
Multitouchtafel	500
Kassa	500
Winkelvoorraad	750
Totaal afschrijvingskosten	3.250
Huisvestingskosten:	
Huur	38.000
Energie, gas, water	15.000
Gem. belasting	1.700
Schoonmaakkosten	3.500
Bewaking	400
Overige	700
Totaal huisvestingskosten	59.300
Exploitatiekosten	
Accountantkosten	2.000
Telecom	400
Software (multitouch, websites	
KIDS)	2.250
Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem	

Abonnementen en contracten	1.400
Kantoorbenodigdheden	700
Assurantiën	3.000
Huishoudkosten	700
Portokosten	500
Huur kopieer/scan/printer	1.000
PR kosten	1.000
Kassa/Pin/ onderhoud	250
Inkopen winkel	2.000
Algemene kosten	500
Tentoonstellingskosten	11.500
Educatie	1.000
Drukwerk	2.500
Kosten borghuis	500
Reservering spaartegoed KU	2.000
Huurvergoeding kunstenaars	1.100
Interne verhuizing KU	4.500
Kosten vaste opstelling	1.500

Totaal exploitatiekosten	40.300
TOTAAL LASTEN	151.850
Exploitatieresultaat	
Reserve uit 2015	15.885
TOTAAL BATEN	152.418
Bankkosten	233
TOTAAL LASTEN	152.083
RESULTAAT	335

Prognose 2018, 2019, 2020

Voor de jaren 2018, 2019, 2020 verwacht het Stadsmuseum de lopende begroting te continueren daarbij uitgaande van een normale indexering (conform de CBS index van 2,5%). Aan de batenkant zal het museum, naast de gemeentelijke subsidie, inzetten op het verhogen van de inkomsten uit entreegelden, de winkel en de vergoedingen van de Museumkaart. Ook zal het museum in de komende jaren actief inzetten op fondsenwerving om zijn tentoonstellingsambities waar te maken.

Ook ten aanzien van de lasten hoopt het Stadsmuseum zijn lopende begroting te continueren uitgaande van een normale indexering (conform de CBS index van 2,5 %) en bijsturen waar nodig indien het museum voor onvoorziene uitgaven komt.

Beleidsplan Stadsmuseum Doetinchem